

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Cok. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Program novega bana

Novi ban dravske banovine je takoj pri pre-
jetju svojih visokih dolžnosti v govoru, naslovlje-
nem na načelnike svoje uprave, očrtal svoj program
z naslednjimi besedami: »Vedno moramo imeti pred
oči in gojiti vse panoge narodovega življenja, naj
se javljajo v katerikoli obliki; toda zavedati se mo-
ramo, da sta glavna stebra naše domovine kmet in
zemlja. Zato moramo posebno brigo posvetiti na-
šemu kmetu in delavcu kot glavnim produktivnim
silam narodnega gospodarstva.« Mi bi še pristavili
»in našega kulturnega življenja splohe«.

Mi nečemo zamuditi niti trenutka, da odkrito-
srčno pozdravimo tak program. Nismo v dobi ka-
kih volilnih obljub in šlagerjev, zato upamo, da je
resno mišljeno, ako se je od tako visoke upravne
strani tako konkretno in jasno podčrtala fundamen-
talna resnica, ki se je samo predolgo skrivala za
morebiti lepšimi a manj vrednimi formulami. Stebra
naše domovine sta naš kmet in naš delavec. Z nji-
ma stoji in pade naša država.

Vloga kmetkega in delavskega stanu in kmet-
skega dela v državi, ki je pretežno poljedelska, ki
živi od kmetijskih pridelkov, koje denarni dohodki
za vzdrževanje državne aparata prihajajo veči-
noma od kmetov bodisi neposredno v obliki dav-
nih dajatev, bodisi posredno v obliki poljedelskega
izvoza, je s tem zadostno označena. Naš kmet ima
še druge zasluge. On je branil in bo branil našo
domovino s svojim življenjem, ker velikanska ve-
čina naše s slavo ovržene vojske prihaja iz kmet-
skih domov ter bo še dolga desetletja imela svoj
prvi in najbolj zdravi vir pri našem kmetu.

Naš kmet, pri tem mislimo še predvsem na
slovenskega kmeta, nam je dajal stalno naše najbolj
odlično izobraženstvo in je kot tak nosilec naše
kulture. Mi nimamo meščanstva. Kdor drugače mi-
sli, se vara. Kar ga imamo, je novo. Lahko vza-
memo katerokoli takomenovano meščansko druž-
no, pri drugem ali tretjem kolenu smo čisto sigurno
že na kmeti grudi.

Od tam se je in se še rekrutira naše duhov-
ništvo, ki je dolga desetletja nazaj bilo edini čuvaj
naših kulturnih vrednot, ki je naš jezik ustvarilo in
ga čistega ohranilo; od tam so prihajali v stano-
vitnem dotoku naši prosvetni delavci, od tam naši
gospodarstveniki, ki so vsi ustvarjali na bogastvu,
ki ga danes s ponosom imenujemo svojega in ki
nas je uvrstilo med kulturne narode sveta.

Vse to so znane resnice, nešteto krat že po-
novljene, morda v lepši obliki, ki spadajo med te-
meljno izobrazbo, katero mora imeti danes vsak
ki v tem ali onem poklicu govori v imenu naroda
in hoče odkritosrčno delati za njegovo korist in
dobrobit. Ker je temu tako, je le pozdraviti poziv
slovenskega bana, da se s složnim in usmerjenim
delom dela za našega kmeta in delavca.

Naš kmet v resnici preživlja hude čase. Na
našega delavca je pa legla temna megla strašne
negotovosti. Kmet ne more več prodati svojih pri-
delkov ter si potemtakem tudi ne nabavi potreb-
ščin, ki mu jih je priskrbovala industrija. Življenjski
pogoji ali standard je presenetljivo padel. Iz
podeželja prihajajo vedno bolj konkretna poročila,
kako se naš kmet znova zadoljuje, kako legajo us-
odopolna bremena zemljiških vknjižb na njegovo
zemljo. Nekatere kmetije naravnost propadajo in
boba je zapel po naši ožji domovini. Naš kmet
polagoma leze na nivo siromaštva. Nekaj občin na
štajerski strani naše dežele je recimo izračunalo,
da presega celokupne davčne dajatve v občini vsa
plačilna sredstva, s katerimi kmetije razpolagajo.

Od kmetov ne prihajajo več dijaki na naše
srednje in visoke šole. Tista zdrava reka, ki se je
pretakala iz dežele v mesta in polnila naše šole
ter izpopolnjevala vrzeli v naši inteligenci ter krila
nove potrebe, je usahnila. Nasprotno pa opazujemo,
da beži kmetijska mladina raz propadajoče domove,
kjer ni izgleda za kak zaslugek, v tovarne. Ako tam
ne najde zaposlitve, se shaja na borzah dela in če
najde vrata zaprta, se javlja izseljenškemu komisa-
riatu za delo v emigraciji. To je pravilna slika,
brez vsakega olepšavanja, ki pred očuje dejanski po-
ložaj našega kmeta v sedanjem trenutku.

Nujna od pomoči je potrebna in to brez odla-
šanja. Podpirati bo treba naše združništvo, da bo
prevzelo bremena hipotekarnih dolgov ter da bo
usmerilo poljedelstvo v proizvodnjo, ki bo bolj
doberična. Kmetu se mora nadalje zagotoviti
obstane na zemlji s tem, da se mu pripomore do
kakovosti denarnih virov, bodisi z davčnimi olajšavami,
z odpravo tržnih trošarin, ki so naravnost zločin
na našem kmetu v krizi, bodisi da se najde stalna
tržišča izven države, ki bodo kmetov pridelke ku-
povali. Slednji bo treba denarno priti na pomoč
kmeti mladini, da ji bo obisk srednjih šol omo-
gočen in da ne bo treba zapravljati naših najboljših
talentov po tovarnah in pa po premogovnikih v
inozemstvu.

Slika delavskega položaja je še bolj tragična.
Plače, ki jih dobivajo srečni zaposleni, ne odgo-
varjajo normalni gospodarski nujnosti. Kljub temu
pa jih naša industrija stalno odpušča. Ni ga skoro-
da dneva, da ne bi slišali o novih redukcijah. So-
časne razmere so kriče. Takih delavskih stano-
vanj, kot jih najdemo v okolici prestolice ali pa
pri naši največji premogovni družbi, danes ne naj-
demo več nikjer na zapadu.

Polje, ki se torej odpira, je zelo široko in
priliko za koristna udejstvovanja ne bo manjkalo.
Vsako odkritosrčno delo v tem edino odrešilnem
pravcu bo našlo najširše razumevanje in sodelo-
vanje vsega slovenskega ljudstva.

Proračun za ljubljansko pravoslavno cerkev

Belgrad, 10. dec. 1. Minister za javna dela je
odobril proračun za zgraditev pravoslavne cerkve
v Ljubljani in sicer v višini 1.674.434 Din, katero
vso to morajo poravnati cerkvene občine same.

Važna gospodarska spomenica

Osrednji Zadružni Savez predložil ministru za poljedelstvo predloge o kmetijskih zbornicah

Belgrad, 10. dec. Ž. Danes je Osrednji Zadružni
Savez poslal ministru za poljedelstvo svojo dolgo in
motivirano spomenico glede želja, ki jih izraža ju-
goslovansko zadrugarstvo o kmetijskih zbornicah, ki
jih kraljevska vlada namerava ustanoviti. V glavnem
prinaša spomenica sledeče važne točke:

Savez iskreno pozdravlja vladno iniciativo, da
se tudi kmetickemu stanu, ki je najštevilnejši in za
narodno gospodarstvo najvažnejši stan, nudi prilika,
da bo zastopan v poklicnih kmetijskih zbornicah,
kot jih imajo že drugi stanov. Vladni načrt pred-
videva organizem, ki naj začneja v občinah, se zdru-
ži naprej v srezkih zbornicah, naposled v banovini-
skih ter se slednjič isteka v centralno državno kmet-
ijsko zbornico v Belgradu. Savez je mnenja, da ta
ideja ni dobra in tudi težko izpeljiva. Kako bazo
naj nudi obline, ko je kmeticko prebivalstvo v ve-
likem delu naše države nepismeno? Na drugi strani
pa bi občinske zbornice takoj spočetka pešale radi
pomanjkanja denarnih sredstev. Tudi okraj ali srez
je še premajhen za kmetijsko zbornico. Občine in
glavarstva naj bi obdržale, po mnenju Saveza, svoje
dosedanje poljedelske odbore in referente, medtem
ko se naj kmetijska zbornica ustanovi šele v bano-

vinu. Občina in srez bi igrala vlogo kot posvetovalna
organa za zbornico.

Savez je mnenja, da zakonski načrt ni zadosti
jasno preciziral posle, ki jih bodo vršile kmetijske
zbornice. Zato predlaga, naj končnoveljavni zakon
izrečno prepoveduje zbornicam, da bi se udeležo-
vale kakih spekulativnih kapitalističnih podjetij,
niti posredno niti neposredno. Soudeležba bi bila
dovoljena le v slučaju zadržnih podjetij. Zakon naj
izroči zbornicam tudi skrb za proučevanje stanja,
v katerem se nahaja poljedelsko delavstvo. Tako bi
bila dana objektivna podlaga za dober zakon o so-
cialnem zavarovanju poljedelskega delavstva. Isto-
tako bi imelo spadati v področje kmetijskih zbornic
tudi vse pripravljeno delo za agrarno reformo.

Zakonski načrt priznava, da se prva edinica
zbornične organizacije sme izvoliti. K temu dodaja
Savez, da se naj komora sestavi: 1. iz toliko članov,
kolikor je glavarstev, 2. iz po enega zastopnika vsa-
ke banovinske gospodarske zveze kakršnesikoli ob-
like, 3. iz po enega zastopnika vsake zadržne zveze
v banovini. Zadružni Savez zahteva za centralno bel-
gradsko zbornico vsaj deset članov, ker je najvaž-
nejša poljedelska organizacija v državi.

Volitve morajo biti po imenju Saveza direktne,
svobodne, tajne in proporcione. Brez tega bi zbornice
izgubile svoj prvotni gospodarski namen in svojo
korist. Volivec bi smel biti samo oni, ki obdeluje
ali celotno ali vsaj del svoje zemlje v lastni režiiji.
Vsi drugi bi bili izključeni iz volivne pravice.

Glede finančne strani zakona o kmetijskih zbor-
nicah zahteva Savez, da se naj dovoli vsaki zbornici
lasten in jasen proračun. Zbornice bodo morale imeti
svoje dohodke. En način nabiranja teh dohodkov bi
bil poseben zbornični davek, toda država lahko po-
skrbi tudi na drug način, da bodo zbornice mogle
v denarnem pogledu svobodno gospodariti v svojem
delokrogu.

Na koncu izraža Savez iskreno željo, da bi se
med savezom ter njegovimi članicami-zadrugami po
državi na eni strani ter med kmetijskimi zbornica-
mi na drugi strani razvilo prijateljsko sodelovanje
za dobrobit kmetijskega ljudstva in države. Zbornice
bi imele pravico računati na zaupanje od strani drž-
avnih oblasti, ki bi jim naj ne onemogočale delo-
vanja. Seveda je razumljivo, da bi tudi zbornice
same ne smele prekoračiti odmerjenega jim delo-
kroga.

Prihod Marinkoviča v Atene

Prisrčen sprejem

Atene, 10. dec. AA. Danes popoldne je s po-
sebnim vlakom, ki ga je dala na razpolago grška
vlada, dospel v Atene jugoslovanski zunanji mini-
ster dr. Voja Marinković z gospo in spremstvom.
Ministra so sprejemali šef kabineta grškega zuna-
njega ministrstva Papagati in ravnatelj političnega
oddelka Melas. Atenska postaja je bila okrašena
z jugoslovanskimi in grškimi zastavami. Na postaji
so Marinkoviča sprejeli predstavniki vlade, med
njimi zunanji minister Mihalakopoulos z gospo, da-
lje generalni ravnatelj ministrstva zunanjih zadev
Kidakis, šef protokola Konstantini ter vse višje
osobje grškega ministrstva za zunanje zadeve. Na
postaji je bil jugoslovanski poslanik v Atenah Jo-

van Vučković z gospo in osobjem poslaništva, naš
vojni ataše, francoski poslanik v Atenah Simon, ro-
munki in češkoslovaški poslanik. Po kratkem po-
zdravu na postaji se je g. Marinković s spremstvom
odpeljal v Petit Palais, povsod na ulici od kolo-
dvora do Petit Palais so g. Marinkoviča živahno
pozdravljali.

Atene, 10. dec. m. Tukaj se pripravljajo ve-
like jugoslovansko-grške manifestacije ob obisku
jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Voja Ma-
rinkoviča, ki je prišel sem na poziv grške vlade.
Venizelos je velik zagovornik dobrih odnosov z
Jugoslavijo.

Laval vrnil mandat

Pariz, 10. dec. kk. Vladna kriza je prišla do
vrhunca. Po Barthouju je sedaj tudi Laval po dvo-
dnevni silni prizadevanjih prišel do spoznanja,
da gre naloga, ki si jo je postavil, preko njegovih
moči. Danes je pri radikalnih socialistih napravil
zadnji poskus in jim ponudil štiri ministrske por-
felje ter dva državna podtajnika, kar pa so radi-
kalni socialisti gladko odklonili. Parlamentarne
frakcije poslanske zbornice in senata, ki so se se-
stale k skupni seji, so mu na podlagi soglasnega
sklepa odgovorile, da po današnjem razvoju stvari

za njih ne pride več v poštev udeležba pri vladi,
da pa so pripravljene, podpirati kabinet Laval s
pogojem, da mu ne bo pripadal niti Tardieu niti
Marinova skupina.

Pariz, 10. dec. AA. Laval je izjavil, ko je zapu-
šal ministristvo za delo, da odhaja v Elizejsko pa-
lačo. Po informacijah na najverodajnejšem mestu
je Laval sel k predsedniku republike Doumergueu,
da mu izjavi, da se spričo težke odredke sestavi
vlade. (Havas.)

Načrt razorožitve

Načrt predvideva istočasno in splošno razorožitev — Narodi pred usodno odločitvijo

London, 10. dec. AA. Snoči je pripravljala ko-
misija za razorožitveno konferenco po štirimesečnem
delu dovršila osnutek razorožitvene konvencije. Pri-
hodnja svetovna razorožitvena konferenca bo pozva-
na, naj v okviru tega osnutka stavi konkretne pre-
dloge za razorožitev. Komisija je tudi odobrila po-
drobno poročilo, ki razlaga razvoj vsake določbe in
razloge, zaradi katerih so bili tem določbam do-
dani neki pridržki.

Lord Cecil je v svojem govoru izrečno naglasil,
da ta osnutek ni končnoveljavna. Konferenca je bila
le uvod v poznejši večji napredek v razorožitvenem
vprašanju. Dovolila je delo neprecenljive vrednosti
za rešitev razorožitvenega vprašanja. V okviru kon-
vencije bo razorožitvena konferenca lahko udeležila
vsako razorožitve. S tem bo ustvarjen mednarodni
organ, čigar dolžnost bo, da zasleduje, kaj se je na
razorožitvenem polju že storilo.

Čeprav ima daljno besedo svet Društva naro-
dov, leži končna odločitev vendarle pri narodih
sveta.

Prilavljala razorožitvena komisija je dala z
načrtom konvencije narodom priliko, da se razoro-
žijo, ako je to njihova želja. V par mesecih bodo
morali narodi sami odgovoriti, ali želijo razorožitev.

Pod naslovom »Nekaj je storjenega« pišejo »Ti-
mes«: »Lahko je zasmehovati razorožitveno konfe-
renco, ker so narodi povečali svoja oboroževanja,
medtem ko je komisija delala. Jasno je, da komisija
ni za to odgovorna. Vlade so se doma vedno izgo-
varjale, da morajo varovati svoj položaj, dokler ni
sprejet splošen načrt razorožitve. Ta izgovor je se-
daj odpadel. Prvi korak je bil storjen in Društvo
narodov je sestavilo načrt razorožitve, ki omogoča
istočasno in splošno razorožitev. Nadalje je Društvo
narodov podalo kriterije, po katerih bo vsaka država
videla, da bi bila razorožitev enaka za vse. Vsi, ki
se spominjajo sporov v razorožitveni komisiji, mo-
rajo priznati, da je kljub vsem razburjenjem in
stranpotom končno vendarle napredovala ideja so-
delovanja.

Resignacija radi neuspele kampanje

Italija zahteva, da razorože druge države Sama pa se blazno oborožuje

Milan, 10. dec. kk. Mussolinijev »Popolo d'
Italia« resignirano ugotavlja, da so prizadevanja
po reviziji mirovnih pogodb v pripravljani razoro-
žitveni komisiji v Zenevi ostala brezuspešna, in piše
med drugim: Zastoj je Italija označevala revizijo
mirovnih pogodb in razorožitev kot pomoček, da
si Evropa prihrani ogromne stroške vojne. Sedaj
se je izkazalo, da je revizija nemogoča radi voja-
ških zvez, ki jih je ustanovila Francija v obrambo
statusa quo. Tajne pogodbe, s katerimi si je Fran-
cija zagotovila diplomatsko in vojaško alianco z
Belgijo, Poljsko, Rumunijo, Češkoslovaško in Jugo-
slavijo, omogočajo sedaj tem državam, da zahte-
vajo od Francije absolutno nespravljalivost proti
vsaki revizionistični misli. Na drugi strani je go-

tovo, da pusti Anglija Franciji prosto roko, da na-
daljuje svoje oboroževanje do L. 1932, to je do do-
vršitve oboroževalnega programa Tardieu-Magnot-
Weygand. Potemtakem bo težko obvarovati razoro-
žitveno konferenco neuspeha. Najbrže se bo moralo
samo ugovoriti, da bo obveznost razorožitve v
paktu Društva narodov ostala neizpolnjena.

Iz sovjetske diplomacije

London, 10. dec. m. »Daily Mail« poroča, da
so pred tremi dnevi pozvali trije člani GPU Soko-
lova, da se takoj vrne v Leningrad. Sokolov pa je
dal vse tri odposlance aretirati.

Senator Laval.

Karoly - madžarski zunanji minister

Budimpešta, 10. dec. AA. Po demisiji grofa
Valka je imenovan za zunanjega ministra dr. Juli
Caroly, čigar oče je bil svoječasi predsednik mag-
natske zbornice. Star je 60 let. Študiral je pravo na
vseučiliščih v Budimpešti, Berlinu in Dunaju, po-
tem pa se je posvetil upravi svojega posestva. Ne-
kaj časa svetovne vojne je bil na ruski fronti oficir
strelskega polka. Za časa boljševske vlade je or-
ganiziral protirevolucijo in bil predsednik protire-
volucionarjev v Aradu in Szegedu. Od tedaj ni več
deloval v političnem življenju. Toda razvijal je ve-
liko aktivnost na socialnem in gospodarskem po-
lju. Po osnovanju madžarskega gornjega doma, je
prišel takoj v gornji dom. Izvoljen je bil tja s strani
bivših članov magnatskega doma. Pred 2 letoma je
bil izvoljen za čuvaja kraljevske krone.

Strel na ministra

Kopenhagen, 10. dec. kk. Na današnji seji
poslanske zbornice je minister za socialno politiko
Steinweez utemeljeval predlog vlade o zakonu za
reformo socialne zakonodaje. Med njegovim govo-
rom je z galerije oddal neki brezposelni delavec strel
na ministra, ki pa k sreči ni zadel, ker je sosed iz-
podbil roko atentatorja. Minister se ni dal močiti
v svojem govoru in ga je smehljaje nadaljeval.
Atentator je bil aretiran.

Velikanski dolg Rumunije

Bukarest, 10. dec. kk. Na današnji seji poslanske
zbornice je poslanec Stere ostro kritiziral gospodarsko
stanje v Rumuniji in nastopil proti eventualni
povrnitvi Maniuu kot ministrskega predsednika, o
čemer so je v zadnjih dneh mnogo govorili. Maniuov
režim, katerega je ljudstvo svoječasi pozdravilo kot
rešitev, je kriv brezprimerne zadolžitve rumunske
države nasproti inozemstvu. Rumunija dolguje nič
manj kot 186 milijard lejev inozemstvu, torej na
enega prebivalca po 56.000 lejev.

V Berlinu prepovedane demonstracije

Berlin, 10. dec. kk. Policijski predsednik v
Berlinu je izdal generalno prepoved demonstracij,
ker so dogodki zadnjih dni zelo ogrozili javni red
in mir. Pri večerajšnjih večernih demonstracijah je
bilo aretiranih 13 oseb radi upora proti državnim
oblasti in prestopkov proti policijskim odredbam.
Med njimi je tudi narodosocialistični poslanec Fa-
brizius, ki so ga zasačili in flagrantni, tako da je
izgubil imuniteto. Fabrizius je bil danes pri brzem
sodišču obsojen radi prestopka berlinskega cestnega
reda na 30 mark globe in radi razžalitive uradne
osebe na 150 mark globe.

Dunajska vremenska napoved. Padavine,
na mnogih krajih sneg, temperatura blizu ničle.

Slučaj „Neue Freie Presse“

Posebna priloga »Das Königreich Jugoslawien«, ki jo je nedavno prinesla dunajska »Neue Freie Presse«, je po obsegu močna 140 časopisnih strani in skuša prikazati našo kraljevino z vseh vidikov. Ni pozabljena lepota naših pokrajin, ni pozabljeno naše gospodarsko stanje, ni pozabljena naša industrija, in zastopane so vse ostale panoge našega udejstvovanja in življenja. Celo za kulturo kraljevine Jugoslavije je v prilogi dunajskega lista nekaj prostora. Nekaj, pravimo, ker se nam vidi največja pomanjkljivost priloge baš v zelo nepopolni sliki naše narodne kulture.

Izraziti se hočemo konkretnje o tem vprašanju, ker je pogreška, ki je bila storjena v tem pogledu, našemu ugledu v inozemstvu v kvar kakor le kaj.

Positivno nam je znano, da je uredništvo »Neue Freie Presse« naročilo pri slovenskih strokovnjakih razprave o slovenski likovni umetnosti, o slovenskem slovstvu, o slovenski glasbi in o slovenskem gledališču. Članki so bili vsi sprejeti, toda izšel je le članek o gledališču, in sicer samo deloma v neki skrupirani obliki, vsi ostali pa so padli pod mizo. Morda bi bilo mogoče tolmačiti to dejstvo s tem, da so bili naročeni članki kvalitativno slabi in da radi tega niso izšli. Toda kako neki bi mogli biti omenjeni naročeni članki slabi, ko smo vendar povedali, da so bili naročeni pri naših najboljših strokovnjakih, ki so se go-
lovo na vso moč potrudili, da bi pod svojimi imeni objavili kar najboljše produkte? Ta pomislek nikakor ne drži, tem manj, ker poznamo zdaj ostale članke, ki so v prilogi izšli in po kvaliteti nikakor ne razodevajo boljše usposobljenosti njih piscev nego smo je vajeni pri naših strokovnjakih, katerim je bilo s strani uredništva »Neue Freie Presse« delo zaupano.

Da o drugih pomanjkljivostih priloge ne govorimo, se je na primer zgodilo, da ne ve o naši likovni umetnosti povedati »Neue Freie Presse« ničesar, dasi je še letos Dunaj navdušeno sprejel razstavo nekaterih slovenskih umetnikov, kakor neshetokrat že poprej. Kljub temu, da imamo slikarje in kiparje, ki so si priborili nesporne uspehe in priznanje v največjih umetniških središčih sveta, se je zgodilo, da o njih »Das Königreich Jugoslawien« ničesar ne ve.

Kaj naj si misli, recimo, nemški intelektualci, ki je bil zadavljen od Cankarja, čigar knjige so imele med Nemci ogromen uspeh, o katerih čitamo v najboljših nemških časopisih tako pohvalne kritike, kakršnih niti največji cankarjanec pri nas nikoli ni napisal, kaj naj si misli, ki vidi, kako paradira Cankar v izložbah nemških knjigotrožcev kot »der grösste Dichter der Südslavene«, pa v vsej ogromni papirnati gori priloge niti enkrat ni omenjen?

Slovenska pesem, ki si je osvojila svet, ki je še nedavno po zboru naše Glasbene matice navdušila ne le Dunajčane, marveč Paris in druga evropska velenja, slovenska pesem pa je popolnoma neznana v »kraljevini Jugoslaviji«?

Ali morda slovenska kultura ne tvori bistveni sestavni del jugoslovanske kulture? Ali smo spel napak razumeli tehtne odgovore tehtnih mož na to vprašanje?

Tvori slovenska kultura mar le »interno« sestavni del jugoslovanske kulture, pred svetom pa je na pr. odnos slovenske literature do srbske tak: »Die slovenische Literatur steht zur serbokroatischen infolge der besonderen Mundart dieses Alpenstammes der jugoslawischen Nation in einem gewissen Abstand, wie zum Beispiel die alemannische Literatur zur mittelhochdeutschen.« (Tako se izraža Veljko Petrović v svojem članku o srbski literaturi.) To bi bilo zares čudno tolmačenje našega narodnega edinstva, katero se je vendar izvršilo z nami, ne mimo in preko nas! Ali ni potrdil svetovni forum samostojnost slovenske literature in kulture s tem, da je bil postavljen in pripoznan v Ljubljani avtonomen center PEN-kluba? Je li mogoče, da o vsej slovenski likovni umetnosti ni prav nič drugega povedati nego v zvezi s hrvatskim slikarjem Vlahom Bukovcem: »Zu dieser Bewegung werden auch die Slovenen Asbe und Jakopic gerechnet.« (V članku dr. Josipa Draganića: »Die Malerei in Jugoslawien«.)

Tako stojimo Slovenci pred svetom danes v kraljevini Jugoslaviji kot nekulturni barbari, ki imamo hvalabogu po zaslugi nesrečnega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa Habsburškega malce muzeja, nekaj gledališča in drugega nič. To se pravi: samo v »Neue Freie Presse« smo taki reveži, kajti ne le Dunaj in ne le nemški intelektualni svet, ampak tudi drugod vedo, da temu ni tako.

Kdo nam pa reši vprašanje slovenske kulture v »internem« in v »eksternem« zmislu, ki se je nenadoma in nepričakovano pojavilo pred nami o priliki izdaje razkošne priloge »Das Königreich Jugoslawien« v dunajskem listu »Neue Freie Presse«?

Romunski teroristi

Bukarešta, 10. dec. AA. Rador poroča: Organi javne varnosti so obvestili vlado, da so v Galacu odkrili sovjetsko teroristično organizacijo. V toku hisnih preiskav, ki so jih izvedli politični agenti, so jih teroristi napadli z revolverskimi strelci in enega agenta nevarno ranili. Aretirali so 6 teroristov, pri katerih so našli razstrelivo. Priznali so, da so izvršili atentat na železniško progo pri Bukarešti letos poleti. Aretirance so odpremili v Bukarešto, kjer se bo preiskava nadaljevala.

Po katastrofi na Sušaku

Vsega skupaj je padlo v morje 57 oseb — 4 so utonili

Belgrad, 10. dec. AA. Število mrtvih o priliki nesreče v pristanišču na Brajdici ni naraslo. Kakor je bilo takoj poročano, sta vsega skupaj mrtva dva in sicer orožnik kaplar Dvojčić in neka starica, ki so jo živo potegnili iz morja, a je potem umrla. Od osmih ranjenih oseb je samo ena ostala v sušski bolnišnici, ker je hudo ranjena, ostale pa so snoči v avtomobilu odpeljali na njihove domove. Danes ob 11 dopoldne je bil po ukazu banske uprave izvršen ogled na kraju nesreče, da se ugotovi, kdo je kriv le nesreče.

Sušak, 10. dec. m. Dela na reševanju v sled porušene pometla so se snoči v mraku prekinila in davi nadaljevala. Potapljači so našli dvoje trupel in ju izvedli. Našli so okrog 40 dežnikov in mnogo prtljage. Ponesrečile so se štiri osebe, in

sicer Stefica Blažekovičeva, Bogdan Goršić, Anton Urenić in Anton Vrbac. Manjkata še dve osebi, in sicer Ivan Glavaš iz Senja in Ivo Prvić iz Krivega Puta.

Sušak, 10. dec. ž. Vse mesto in Primorje sta pod globokim vtisom sušske katastrofe, ki se je večerj pripetila. Akcija za reševanje je zelo otežena zaradi nemirnega morja na kraju nesreče. V celoti je v času nesreče padlo v morje 57 oseb. Stefica Blažekovičeva so 10 minut po katastrofi izveli iz morja, vendar se zdravnikom ni posrečilo ohraniti jo pri življenju. 85 ponesrečenec je sprejela na krov ladja Topola. Bolnišnica jih je sprejela 20, od katerih je snoči odpustila 12, danes pa šest.

Pred stabilizacijo leja

Bukarešta, 10. dec. kk. Uradni krogi kakor tudi romunska Narodna banka kategorično demantirajo pred kratkim časom objavljeno vest, da ima inozemski finančni svetovalec pri romunski narodni banki Aubaoin namen demisionirati, ker se niso uvaževali njegovi nasveti pri sestavi državnega proračuna. Da bo mogla država tudi ob eventualnih primanjkljajih v prvih mesecih proračunskih dohodkov zadostiti svojim obveznostim, namerava vlada prirediti posebne finančne aranžmane, da bo

Italija gradi ruske ladje

Pariz, 10. dec. kk. Glede dogovora, ki sta ga sklenila Grandi in Litvinov v Milanu zaradi gradnje ruskih vojaških ladij v Italiji, poroča »Intransigence«, da bodo italijanske ladjedelnice že v bližnji prihodnji spustile v morje več ladij, namenjenih za rusko mornarico. Obenem pa bo Rusija poslala več oddelkov ruskih inženjerjev in tehnikov v Italijo, da se tam izučijo v gradnji ladij. Pozneje se bodo zgradile ladjedelnice v Rusiji sami. Potrebne stroje in naprave bo dobavila Italija. Razen tega bo Italija stavila Rusiji na razpolago več strokovnjakov za vodstvo ruskih ladjedelnice.

Amerika za 2 leti zaprla

New York, 10. dec. kk. Odbor za naseljevanje je sklenil, da bo priporočal načrt zakona, po katerem naj se priseljevanje v Združene države popolnoma prepove za prihodnji dve leti. Tudi v senatu je predlagal senator Reed, da se priseljevanje za dve leti prepove.

Nepričakovan odgovor

London, 10. dec. kk. Mosley je svoječasno napovedal manifest kot protest mladine proti starim politikom. Nato je v več listih javno vprašal bratve, katerega izmed petih diktatorjev, katere je Mosley predlagal, bi izvolili bratve. Večina odgovorov je navajala imena: Stamp, Mac Kennah, Tague, Morrison, sir John Simon, Thomas, sir William Morris, brata Chamberlain, Lloyd George, lord Macbeth, lord Beaverbrook in lord dr. Haliern. Skoraj vsi ti so stari nad 60 let. Samo Beaverbrook je star 51 let, Morris pa 53 let. Čitatelji listov se torej ne strinjajo z Mosleyem v mnenju, da bi bilo treba mladim ljudem pripomoči do vlade.

Prekoalbanska železnica

Tirana, 10. dec. ž. Albanski listi poročajo, da se bo prihodnje leto pričela gradnja prve normalne železniške proge od Brača do Tirane. Ugotovljeno je, da bo šla ta proga do Elbasana, do naše meje, kjer se bo zvezala z projektirano železnico Skopje - Gostivar - Ohrid - Veles - Prilep - Bitolj - Ohrid.

Naraščaj lažizma

Rim, 10. dec. kk. Generalni tajnik fašistične stranke je danes sprejel raporte poveljnikov novoustanovljenih mladofašističnih zvez. Po uradnih podatkih ima ta nova skupina fašistov 329.000 novih mladih članov, od katerih izhaja 228.000 iz naravnega razvoja »Ballii« in »Avangardistov«, dočim je na novo vpisanih 90.000 članov.

Požar na parniku

London, 10. dec. AA. Snoči je izbruhnil na 25.000 tonskem parniku »Empress of Scotland«, ki je dopel v Blyth v Northumberlandu, velik požar. Parnik je najbrže izgubljen. Požar je povzročil po vsej priliki kratki stik. Nevarnost je velika, da eksplozija zaloga goriva, čeprav jo obklopijo tri požarne brambe z močnimi curki vode. Gasilci nosijo plinske maske. Kljub nevarnosti so vedno v bližini goreče ladje.

Stanje Leopolda Salvatoria

Dunaj, 10. dec. kk. Nadvojvoda Leopold Salvator, ki ga je večerj povozil avtomobil, je danes na kliniki zopet dobil zavest, ni ga pa še mogoče zaslusati. Zunanje poškodbe niso nevarne. Vendar pa je nadvojvoda zadobil pretres možganov in živčni pretres. Upanje je, da bo ostal pri življenju.

Izdaja triptikov za mednarodni promet

Belgrad, 10. dec. AA. Jugoslovanski narodni odbor Mednarodne Trgovske Zbornice je poslal svojim članom tole sporočilo o sklepu komisije za komunikacije in tranzit pri Društvu narodov v vprašanju izdajanja triptikov. Ti triptiki se ne morejo dovoliti onim lastnikom avtomobilov, ki so v državi, v katero voz pelje, bodisi zaposleni, ali imajo pravo ali pa poslovno bivališče. Za tako bivališče se smatra, ako v državi, v katero se voz pelje, oseba za katero gre, efektivno vrši posle trgovskega ali industrijskega podjetja (direktor, delegiran poslovodja itd.), ne smatra pa se za tako osebo človek, ki kot član upravnega odbora takega podjetja prihaja v državo samo v razmeroma velikih časovnih presledkih. Ne smatrajo se nadejše za take, to je, da imajo bivališče, one osebe, ki se samo začasno mude v državi, bodisi zaradi zabave ali studija ali zdravljenja, niti ne tedaj, če so v isti državi lastniki kake hiše ali zakupniki stanovanja. Toda v začetku leta 1931 namerava Društvo narodov sklicati evropsko konferenco za promet po cestah in v zvezi s tem je že obvestilo naš narodni odbor MTZ, da se tudi on udeleži te konference. Obenem ima dolžnost izdelati pravilnik o teh listinah in obrazložiti svoje stališče glede potrebe naše države in našega avtomobilskega prometa.

imela tudi v prvih mesecih l. 1931 na razpolago nekoliko milijonov lejev zunanje posojila. Vlada bo tudi poskušala v proračunski razpravi zmanjšati proračun še za 1 milijardo. Finančni minister Popović je izjavil danes pri sprejemu časnika, da je neka skupina bank, kateri načeljuje Banque de Paris et des Pays Bas, ki je dovolila tudi prvo stabilizacijsko posojilo, pripravljena, dovoliti tudi drugo tranšo tega posojila s posredovanjem avtonomne blagajne državnih monopolov.

Dve seji ministrskega sveta

Belgrad, 10. dec. AA. Danes sta se vršili dve seji ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića. Prva seja se je vršila od 11.30 do 13.30, druga pa od 17.30 do 18.40. Na obeh sejah so razpravljali o tekočih zadevah.

Zasedanje banskih svetov

Belgrad, 10. dec. l. Danes se je pričelo zasedanje banovinskega sveta donavske banovine, ki razpravlja o proračunu, ki znaša 182 milijonov Din. Celinje, 10. dec. ž. Danes se je sestel banski svet na zasedanju. Obravnava banovinski proračun, ki znaša 122 milijonov. Od te vsote mora dati banovina 30 milijonov, ostanek pa se bo dobil iz državnega proračuna.

Split, 10. dec. m. Banovinski svet v primorski banovini se je danes sestel in pričel obravnavati banovinski proračun.

Zakon o občinah

Belgrad, 10. dec. m. Na merodajnem mestu se izdeluje zakon o občinah in sicer enak za vso državo. Na tem načrtu sodelujejo strokovnjaki iz vse države. Prav tako se izdeluje novi zakon o občinskih samoupravah. Oba projekta bosta v kratkem gotova in predložena v odobritev predsedniku vlade.

Odpomoč brezposelnosti

Belgrad, 10. dec. m. Statistično je ugotovljeno, da je v današnji gospodarski krizi tako pri nas kakor drugod glavni vzrok brezposelnosti. Zato ministrstvo za socialno politiko proučuje ta vprašanja in išče sredstev za ublažitev krize. Skušalo bo zaposliti čim več delavcev. Izdelu ejo se načrti za velika javna dela v zetski banovini in Dalmaciji.

Belgrad, 10. dec. l. V ministrstvu za javna dela se izvršujejo načrti za velika javna dela. Predvsem so v izpeljavi velika melioracijska dela v Dalmaciji in zetski banovini, dalje zgraditev novih cest in železniških prog po vsej državi.

Stalni vzorčni sejem v Nov. Sadu

Belgrad, 10. dec. l. Društvo za mednarodne razstave v Novem Sadu je sklenilo, da se v Novem Sadu ustanovijo stalni vzorčni semi, ki bi se vsako leto vršili. Prvi sejem bi se imel vršiti že prihodnje leto. Storili so se vsi potrebni koraki.

Pritožba industriicev

Belgrad, 10. dec. l. Zastopniki industrijskih zbornic in gospodarskih korporacij so finančnemu ministru predložili spomenico o skupnem davku na poslovni promet. V spomenici se pritožujejo nad visokimi samoupravnimi dokladi.

Učiteljska premeščenja med šolskim letom

Belgrad, 10. dec. AA. Minister za prosveto je v zvezi s svojimi prejšnjimi naredbami odobril učiteljem in učiteljicam, da smejo poslati prošnje preko nadzornikov za premeščenje med šol. letom, toda samo v zakonskih zadevah ali v drugih primerih, kadar mož in žena nista uslužbena v istem kraju. Šolski nadzornik in upravitelj bodo odposlali take prošnje vedno v skladu s predpisi.

Odobrena šolska knjiga

Belgrad, 10. decembra. AA. Na podlagi mišljenja glavnega prosvetnega sveta je minister za prosveto odobril, da se »Katoliški veronauk za 4. razred srednjih in meščanskih šol« Janka Mlakarja sme rabiti kot začasni učbenik zasebne izdaje v meščanskih in srednjih šolah, dokler ne izide učbenik državne izdaje.

Razpisane zdravniške službe

Ljubljana, 10. dec. AA. Kr. banska uprava razpisuje na osnovi § 41 »Zakona o banki upravi 1. službo asistenta na dermatološko-venerološkem oddelku banovinske splošne bolnice v Ljubljani ter 2. službo asistenta na očesnem oddelku ter asistenta na kirurškem oddelku splošne bolnice v Mariboru.

Prosilci naj vložijo svoje po določenih čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih opremljene prošnje z dokazili o kvalifikaciji, ki jo predpisuje § 20. zakona o bolnicah, do 31. decembra t. l. pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani. Asistent ne sme izvrševati privatne prakse.

Belgrajske vesti

Belgrad, 10. dec. l. Vpokojen je načelnik proračunskega oddelka v finančnem ministertvu. Tosić. Belgrad, 10. dec. m. V začetku l. 1931 se bo pričela obsežna reorganizacija naše konzularne službe. Odslej se bodo konzularni predvsem bavili z gospodarstvom in s propagando za gospodarstvo. Belgrad, 10. dec. l. Minister za javna dela je podpisal spremembo k pravilniku o občin, poštah. Belgrad, 10. dec. ž. Danes je splošno v veljavo zakon o gospodarsko-trgovinskem sporazumu med Jugoslavijo in Egiptom. Po službenih podatkih se je naš izvoz v Egipt povečal za 35%. Največji izvoz je živine in lesa.

Očividec o razmerah pod sovjeti

Solodovnikov, praveslavni duhovnik pri eni največjih cerkva v Leningradu in bivši profesor na srednji šoli, je ušel iz Rusije in pribežal na Finsko. Oba njegova otroka sta bila ranjena od žekista, ki jih je zasledoval celo na finsko ozemlje. Ob svojem prihodu je pripovedoval sledeče podrobnosti iz Sovjetske Rusije, ki jih je dopisnik »Journal de Geneve« sporočil svojemu listu.

Beg

Zadnje mesece je postajalo življenje v Leningradu neznošno. Ženo sva se odločila, da z otrokoma, katerih eden je star 13, drugi pa 14 let, zbežimo čez mejo in naj stane kar hoče. Več tednov sva si prigrigovala živež in ga hranila za beg. Z veliko nevarnostjo se nama je po dolgem iskanju posrečilo, da sva kupila še dva funta klobas in funt sladkorja. V glavnem pa sva si za pot nasušila žrnega kruha.

Hodili smo peš akozi strašna in nepoznana močvirja. Često smo brodili vodo do kolen in samo ponoči smo mogli preko raznih potokov in rek. Hodili smo podnevi in ponoči. Popolnoma varne in skrite kraje v gozdovih smo porabili, da smo se nekoliko spčili in posušili obleko. Zaradi napovov sem videl, kako ni pešata otroka in žena. Toda imel sem neomajno vero in zaupanje v Boga. Po 13 dneh smo srečno dospeli na mejo. Zadnji kilometri so se strašno vlekli. Po 350 kilometrov dolgi poti, ki smo jo peš prehodili, smo naleteli na laponskega lovca, ki nas je velikodušno spravil čez mejo.

Nepopisno trpljenje ruskega naroda

Vi si ne morete predstavljati, kakšno je resnično stanje pod sovjeti. Položaj se je v zadnjih šestih mesecih še bolj poslabšal. Vsak dan vidite v Leningradu številne skupine kmetov, ki jih vlada deportira v severno Sibirijo. Položaj teh nesrečnejšev je strašen. Večkrat se deportiranci upro in skušajo ubežati, kar pa jim navadno nič ne pomaga. Vojaki jih spravijo nazaj in jih za kazen pustijo več dni brez jedi in pijače. Umrljivost med pregnanci je silno velika. Pomislite samo, da jih je med njimi mnogo iz Ukrajine in od Črnega morja, ki morajo tu na severu delati pri mrazu 20 stopinj pod ničlo. Boljševiki odvažajo večkrat cele družine, ki pa ne ostanejo skupaj, ampak žena mora proč od moža in otroci od staršev. Pregnanci so srečni, ako morejo stanovati v lesenih barakah, čeprav je tudi tam mraz neznošen. Na splošno je vsak deportiranec prepričan, da gre v gotovo smrt, in Solodovnikov je sam videl skupine, ki so odhajale v prognansivo, in nosile na prsih velik bel križ z napisom: »Mi trpimo za krščansko vero.«

Enako trdo postopajo komunisti tudi z delavci. Večkrat jih zapro celo množice, in sicer takoj ob prvem pojavu nezadovoljnosti, da se v kalu zaduši vsak organiziran odpor. Vse ječe v Rusiji so prenapolnjene. Prebivalstvo rdeče prestolice porabi dnevni čas samo s tem, da si preskrbuje najpotrebnejši živež, ki ga hodi po iskat z nahrbtniki daleč ven na deželo. Nočni čas, oziroma najugodnejše jutranje ure se pa naspavajo pred prodalnimi, da pridejo enkrat dopoldne na vrsto in dobe po karti odmerjeno količino živeža. Veržništvo z živili je silno v cvetju. Z majhne količine se morejo pod roko prodajati za neverjetne vsote.

Položaj vernikov

Preganjanje krščanskih cerkva ni prav nič ponehalo. Vseposod špionirajo člani Zveze brezposelnikov in se znajo vrtiti celo v župnijske svete. Zlasti težek je položaj duhovščine, ki je oropana vseh političnih pravic, kakor tudi možnosti, da bi kupovala v sovjetskih združbah. Vendar pa propaganda brezbožnikov nima tistega uspeha, ki si ga žele boljševiki. Vera je še vedno močna v ruskem narodu. V Leningradu na primer najde duhovščina največ zaščite ravno med delavstvom. Sploh morejo cerkve v mestu eksistirati edinele s pomočjo dobro organiziranih župljanov, ki z neprimernimi žrtvami z onim malim, kar imajo, vzdržujejo bogočastje. Vse javne diskusije med brezbožniki in verniki so se končale z moralno zmago slednjih. Zaradi tega jih je oblast sedaj tudi prepovedala. Mnogo cerkva je zaprtih. Število župljanov se pa kljub temu ni zmanjšalo. V Leningradu ni redek slučaj, da samo eni maši prisostvuje 10.000 vernikov, ki stoji seve zunaj cerkve. Med verniki je mnogo herojskih zgledov, ki gredo do mučeništva in v vsem spominjajo na cerkev prvih kristjanov. Cerkvena občina si na tihem in z veliko ljubeznijo medsebojno pomaga.

Položaj izobražencev

Trpljenje in pomanjkanje trinajstih let, ki ga mora prestopati zlasti inteligenca, ni ostalo brez posledice na njeno mišljenje. Čeprav so življenjski pogoji izredno težki za intelektualca, vendar ni izgnila nada, da bo Rusija nekoč vendarle postala še kulturna dežela. Saj boljševizem je zasvožen tudi v velikem delu delavstva. Vedno manj jih je, ki bi verjeli na zmago čistega komunizma.

Mnogokje se pojavlja mnenje, da bo skoraj ugasnila moč sovjetov. Med narodom se pojavlja veliko sovražstvo napram inozemcem, zlasti Nemcem, ker smatrajo, da oni s svojo tehniko in politično pomočjo v prvi vrsti vzdržujejo komunizem. Splošen položaj izobražencev pod sovjeti je zelo težaven, ker jim boljševiki nič ne zaupajo, celo takim ne, ki so prestali že večkratno čiščenje.

Med izobraženci je mnenje, da tudi potem, ko padejo sovjeti, bo socialno življenje v Rusiji vendarle čisto spremenjeno in drugačno, kot je po drugih deželah. Razmere so take, da bosta delavec in kmet nujno stala v isti fronti. Naj se zgodi karkoli, gotovo je, da bodo o bodočnosti Rusije odločevali kmetje in delavci.

Gosta megla nad Črnim morjem

Bukarešta, 10. dec. ž. Na Črnem morju vlada gosta megla. Več ladij pogrešajo. Misli se pa, da se jim ni ničesar zgodilo, marveč da se le ne morejo vrniti zaradi pregoše megle in so ostale na odprtem morju.

Drobne vesti

Pariz, 10. dec. AA. Goncourtova nagrada je bila podeljena pisatelju Fauconierju. Oran, 10. dec. AA. Letalca Bossoutrot in Rossi bosta skušala potolči svetovni rekord v daljinskem poletu.

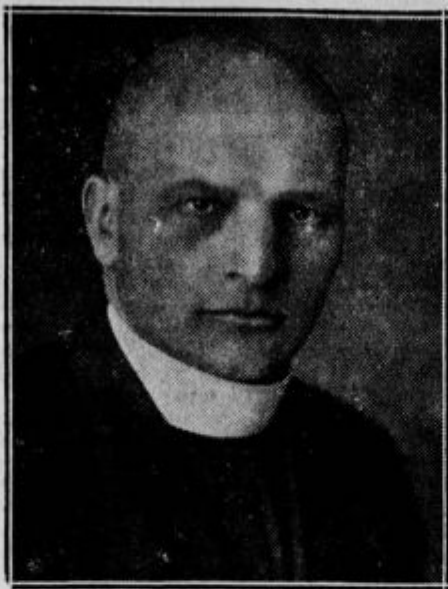
Berlin, 10. dec. AA. Parlament je odklonil zahtevo nacionalno socialističnih in komunističnih poslancev, naj zbornica preide k razpravi o zunanjih politiki.

Kmečka pravda...

Veličastno zborovanje Kmetijske zveze v Mariboru

Maribor, 10. decembra.

Kmetstvo je esnova državnega in narodnega življenja; iz nje vro vedno znova in nevdružna sveže in kipeče narodne sile, ob katerih se pomlaja vse, kar je obsojeno na degeneracijo in propast. Naše kmetstvo je blagoslov zemlje in države; to se bo izpričalo prav posebej tedaj, ko bo blagovest kmečke pravde proniknila v duše in srca celokupnega kmetstva ter se bodo sile kmetstva v vsej svoji neizčrpanosti strnile širom slovenske zemlje v nerazrušno enoto. Dne 9. novembra so spregovorili velmože naše kmečke pravde v Ljubljani; danes pa so se zbrali v severni prestolici Slovenije v nabito polni dvorani Prosvetne zveze zastopniki 250 organizacij, včlanjenih v mariborski Kmetijski zvez, da slišijo programatične govore glasnih kmetijske misli in da storijo pomembne sklepe za blagor in boljše dni slovenskega kmetstva. Današnjemu zboru sta poslala svoje tople pozdrave minister dr. Korošec, »Svaz československih zemledelcev v Brnu« ter »Jugoslovanska kmetijska zveza« v Ljubljani. Veličastni zbor, ki so mu poleg markantnih predstavnikov kmetijske misli prisostvovali tudi številni odlični gostje — zastopnik bana Dravske banovine okrožni inšpektor Schaubach, mestni župan dr. Juvan, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec ter okrajna načelnika dr. Ipavc in dr. Hacin, je s prisrčno pozdravno besedo vsem polnoštevilno navzočim delegatom zlasti onim iz Koroške ter Slovenske krajine in zastopniku bana okrožnemu inšpektorju dr. Schaubachu ter s primernim nagovorom otvoril zvezin načelnik I. Serbinek, ki se je ob zaključku svojih izjav spomnil Nj. Vel. kralja Aleksandra. Upokojeni minister ter član zakonodajnega sveta Ivan Vesjenjak je nato ob gromkem prijetju krasnega zboru predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru, pozdravne brzojavke pa vladnemu predsedniku generalu Petru Živkoviču, ministru poljedelstva dr. Šibeniku ter premu organizatorju kmetstva v obmejnem ozemlju Slovenije v težkih dneh predvojnega preteklosti ministru dr. Antonu Korošcu.

Marko Kranje,
tajnik Kmetijske zveze.

cije in intenzivacije kmetovanja v Evropi za okroglo 20—25%, v primeri s predvojno produkcijo. Število prebivalstva pa se je pomnožilo le za 5—10%. Če radi tega je na vseh svetovnih tržiščih ponudba kmetijskih pridelkov večja kot zahteva in potreba. Zato je že v tem osnoven razlog za padanje cen.

Manjša uporaba je splošno nastopila tudi vsled obubožanja po svetovni vojni in vsled velike nezaposlenosti industrijskega in rudniškega delavstva, posebej v celi Srednji Evropi in na Anglijskem. Navajajo okroglo 15—20 milijonov brezposelnih, to je vsak deseti človek v rudniških plavžih in tovarnah. Ker vsak izmed teh redi najmanj še dve osebi, je s tem rečeno, da okroglo 50 milijonov ljudi manj in slabše je kakor pred vojno.

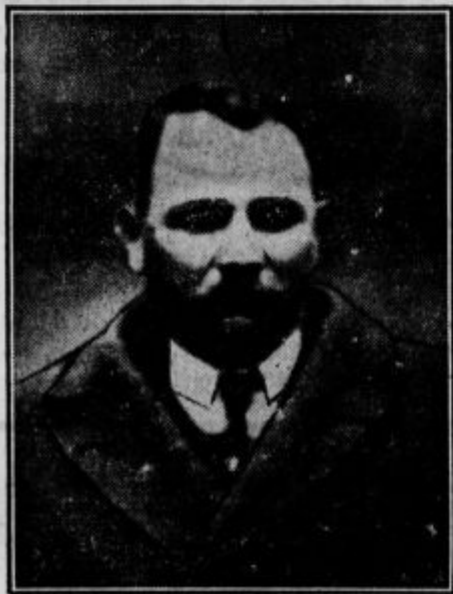
Prevrti in večletne homatije v Rusiji, na Kitajskem in nekaterih drugih pokrajinah in državah Azije in Amerike so povzročile obubožanje ter manjšo kupovno moč okrog 300 milijonov prebivalcev na zemlji in to za kmetijske pridelke, posebej pa še za evropske industrijske izdelke, zato evropska industrija manj proda, torej vsi, ki se bavijo z njo, manj zaslužijo.

Sedaj si oglejmo še posebej naše slovensko in jugoslovansko kmetijstvo in njegovo stališče. Oglejmo si bolnika in bolezen pri naši Skušajmo diagnozo, odkod izvira in ali jo je mogoče odpraviti.

Ne bom ponavljal, da velja za našega kmetovalca bistveno vse isto, kar velja v svetovnem kmetijstvu. Našteti hočem okoliščine, ki obtežujejo posebej njegov položaj poleg že naštetih svetovnih. To so:

1. Zaščitna carinska politika srednjeevropskih in južneevropskih držav. Ta podpira svoje domače kmetijstvo in ovira naš izvoz. Avstrija na vino 8 Din, na svinje, govedo, žitarice veliko. Celo kontingentiranje imamo: preko tega ne moremo in ne smemo izvoziti.

2. Obremenitev našega kmetijstva po direktnih in indirektnih davkih, taksah, monopolih, trošarinah je z ozirom na kupovno in pridobitveno

Ivan Serbinek,
predsednik Kmetijske zveze.

Tope besede je spregovoril krasnemu zboru v pozdrav banov zastopnik okrožni inšpektor dr. Schaubach, naglašujoč, da sta lepa udeležba delegatov in pa globoka aktualnost referatov, ki so na dnevnem redu, najboljši dokaz stvarne potrebe današnjega zboru, ki mu želi božjega blagoslova ter najlepšega uspeha.

Sledilo je načelstveno poročilo o številnih intervencijah, ki jih je izvršila zveza v preteklem poslovnem letu za koristi kmetijskega stanu (zdržitev občin, melioracije, gradnja cest, uravnava hudoornikov, občinske davščine, vinogradniški interesi itd.). Vzporedno je šla organizacija krajevnih organizacij Kmetijske zveze, ki šteje danes 250 članic. Izbrano načelstveno poročilo je podal zvezin tajnik Marko Kranje.

Poročilo načelstva in preglednikov so sledili posamezni programatični referati, ki so jih vsi navzoči sprejeli z živahnim odobravanjem in pritrditvami. Kot prvi je govoril minister

Ivan Vesjenjak.

Naše kmetijstvo v svetovnem gospodarstvu

Stanje naših kmetovalcev je neugodno v celoti, naravnost obupno pa je v nekaterih panogah, ki so za posamezne kraje življenjskega pomena za obstanek kmetovalca, njegove družine in seveda tudi za kmetisko delavstvo.

Denarno se to stanje izraža v dejstvu, da dohodki ne dosežejo več stroškov. Kmetovalec mora, ne samo sam s svojo družino, do skrajnosti skromno živeti, on ne more dati nič ali le malo za izpolnitev in popravilo. Učenjaki pravijo temu: investicija, obrestovanje in amortizacija. — Često pa se še dogaja, da mora poseči po premoženju in istega obremeniti (zadolžiti) ali celo odprodati.

Takšen položaj imenujemo krizo in čim bolj se bližamo splošno opisanemu stanju, čim večje je torej število kmetovalcev, ki ne morejo več ne investirati, ne amortizirati, ki torej nimajo od svojega dela dobička, ampak izgubo, ker morajo svojo posest obremenjevati ne za nove naprave, temveč za kritje rednih izdatkov, tem bolj moramo govoriti o akutni krizi. In pri nas je to stanje nastopilo, kajti imamo že strašno število kmetovalcev, kmetijskega prebivalstva vobče, ki ne more ne obleči ne obuti svojih otrok in mora za plačevanje davkov ter kritje brezposelnih življenjskih potrebščin najeti posojila.

Dejstvo je, da je celotno svetovno gospodarstvo več ali manj v krizi in posebej še kmetijstvo po celi srednji, južni in zapadni Evropi in Ameriki. Prav posebej pa je kriza zadela tudi celotno naše slovensko in jugoslovansko kmetijstvo.

Vzroke težkemu našemu stanju moramo iskati: 1. v celotnem svetovnem gospodarstvu, katerega deli in člani smo tudi mi; 2. v našem gospodarstvu, v občini, v banovini in državi ter 3. v nas samih, to je v načinu pridobivanja in vnovčevanja naših pridelkov.

Svetovno gospodarstvo nam pove, da se je pomnožila množina kmetijskih pridelkov tekotom zadnjih 15 let vsled razširitve obdelane zemlje v severni in južni Ameriki, v Afriki in v Avstraliji in vsled umnejšega in naprednejšega (racionaliza-

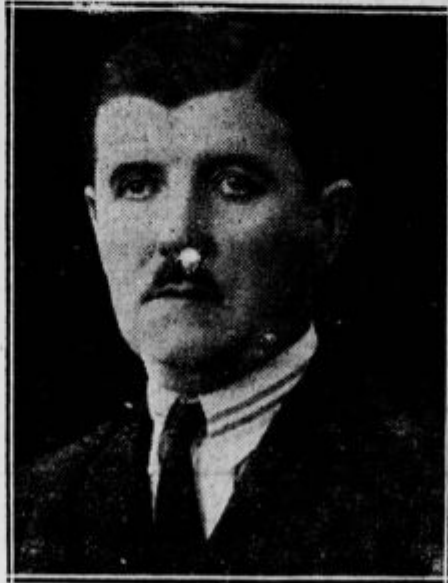
6. Posebnosti našega malokmetijstva so tudi prav važen in zelo odločilen činitelj za slab položaj. Naša zemlja je manj rodovitna, deloma izvečena in izsesana, podnebje manj ugodno, kmetijski obrati pa pretežno majhni, obratovanje pa zastarelo ter ne odgovarja današnjim načinom. Vsled tega producira naš kmet v primeri z drugimi pod enakimi okoliščinami manj in tudi slabšo kakovost, uporabi pa več truda, dela in moči kakor njegov konkurent.

7. Bodimo še v eni točki brezobzirno odkriti, ker je to potrebno: naši kmetovalci so tudi individualisti in njihovo mišljenje je pretežno protivzajemno in protizadružniško.

Strašno veliko truda je bilo, da so se spravili naši v politično organizacijo, še več, da so šli v strokovno kmetijsko — recimo Kmetijsko društvo, sadjarsko društvo, društvo vinogradnikov itd. Največ bridkih izkušenj pa so imeli tisti idealisti, ki so organizirali zadružno produkcijo in prodajo.

Pred vsem mora hoteti ozdravljenje naš bolnik sam! Trdna volja in še trdnjša vera storita pri njem več kakor vsa zdravila od zunaj, čeravno so tudi ta brezpogojno potrebna.

In tako pridemo k točki, kako se hočemo dvigniti iz težkega stanja in kako prebroditi težko krizo v našem kmetijstvu.

Vlad. Pušenjak.

Kakor že rečeno, je ozdravljenje odvisno predvsem od nas samih, še le potem od drugih faktorjev, ki jih bomo tudi našli in upoštevali.

Na jasnem si moramo biti z vprašanji: 1. Kaj bomo producirali, da zamoremo sploh prodati; 2. kako bomo producirali, da bo sicer trud isti, pridelek pa v množini na isti zemlji večji, po kakovosti pa boljši in vsled tega sposobnejši za konkurenco; 3. kako organiziramo prodajo, da pride blago najcenejše do konzumenta ter si prihranimo na potu, času in prostoru in izločimo čim bolj posredovalce.

Izkušnja zadnjih let in pregled svetovnega gospodarstva nas uči, da moramo poznati letna, mesečna in celo dnevna valovanja na svetovnem trgu. Teža seveda ne more pregledati ne preprosto posamezen kmet, ne manjša krajevna zadruga, temveč je večja organizacija, ki ima potrebna sredstva in finančno-gospodarsko ter strokovno po panogah izobražene ljudi-specialiste.

Jasno je, da bodo morali naši vinogradniki tekmovali pri izvozu pa tudi pri domačem konzumu vedno bolj le s kvalitativnimi vini. Sedanji način produkcije in prodaje vina vodi naše malo-posesniške-vinogradnike, ki morajo živeti od vinarstva, v neizogibno gospodarsko smrt.

Nič manj jasno je tudi, da moramo omejiti hmeljarstvo. Ta panoga zahteva posebno pazljivost in točnost, ki je pri mešanem gospodarstvu nemogoča. Da morajo naši hmeljarji poznati več vzajemnosti in zadružnega duha pri produkciji in pri prodaji, je samoumevno.

Veliko bogastvo so naši gozdovi, toda niti gojenju taistih, niti organizaciji prodaje, posebej še žaganju v polfabrikate se ne posveča potrebna pažnja in ne izvrši se modernizacija žag. Pravi blagoslov za naše gozdarstvo pa lahko postane nova gozdarska šola v Mariboru, ako bo izpolnjevala to, kar ji je namenil njen ustanovitelj dr. Korošec.

Organizacija vzajemne produkcije pri raznih panogah poljedelstva potom zadružnih društev ali v drugi obliki skupnosti je neizbežna potreba, ker je sicer izključeno intenzivnejše in racionalnejše obdelovanje, ker so stroški za inventar pri malih posestvih preveliki. Mislite le na razne vrste strojev, ki jih radi napredno gospodarstvo. Oglejmo tozadevno malo bolj k Čehom, Nemcem in Švicarjem, da se potrebno naučimo! Strašno zaostali smo še v tem pogledu, pa naj mislimo na naše travnike, njive ali sadovnjake! Tudi v govedoreji, svinjereji in perutinarstvu smo še daleč zadaj.

Toda najbolj nepopolni smo v vnovčevanju naših kmetijskih pridelkov. Vinarstva in sadjarska zadruga sta najskromnejši začetek. In ne le radi slabše kakovosti, še bolj zaradi neorganizirane prodaje smo izgubili svetovni trg. Tipiziranje in standardiziranje blaga so našim kmetovalcem v vseh panogah nepoznani pojmi.

Več pozornosti in skrbi moramo posvetiti tudi domačemu trgu in izmenjavi blaga med raznimi našimi pokrajinami, raznimi kulturami in tudi stanovi. Posebej bi morali gojiti letoviščarstvo in tujski promet, ki bi nam lahko dal najboljšega konzumenta na domačih tleh.

palmira
SHAMPO

za gospode i gospe

lepo rodi in
zdravlju godi

V svojih spomenicah banu in centralni vladi v Beogradu smo jasno in določno podrobno izpovedali naše težave in označili naše želje glede znižanja bremen, glede carinske in trgovinske politike, glede notranje uprave ter o delu za povzdigo izobrazbe in napredka kmetovalcev. To obnavljamo, ker smatramo, da zamoreta banovina in vlada na ta način pomagati nam iz našega težkega stanja.

Končno se obračamo še na druge stanove, posebej še na našo industrijo in trgovino. Kakor vedno se je tudi ob sedanjih krizi izkazalo, da je gospodarsko krepko kmetijstvo z zdravim kupovno močjo najboljši odjemalec in vir blagostanja drugim stanovom in panogam, za državo in banovino ter občino pa najzanesljivejša davčna moč. Zato apeliramo na nje, da sodelujejo pri rešitvi krize našega kmetijstva, ker je to izhod tudi za trgovino in industrijo.

Tako smo v glavnih obrisih pregledali naše stanje ter iskali pot k ozdravljenju. Mi zaključujemo: stanje naše je težko in zelo bolno, ozdravitev in rešitev pa možna. Mi ljubimo svojo zemljo in svojo materinsko besedo ter svobodno našo državo. Trdno verujemo v našo bodočnost. V tej veri se združujemo, posvetujemo, sklepamo in predlagamo svoje sklepe metodajnim činiteljem.

Nato je govoril g.

Vlado Pušenjak

o standardizaciji kmetijskih pridelkov. Njegovo strokovnjsko predavanje priobčimo prihodnjic. Za njim je govoril g. F. Jerebic.

Izvoz kmetijskih pridelkov

Radi splošne gospodarske krize, ki se čuti tudi v naši državi, je tudi pri nas padla občutno kupna moč prebivalstva. Zato je naš kmet vedno bolj prisiljen posluževati se izvoza. Pri izvozu pa se moramo zavedati, da bomo lahko uspešno konkurirali na tujih tržiščih le s prvovrstnim blagom. Zato je zelo važna naloga naših oblastev kakor tudi naših strokovnih organizacij, da s strokovnim ukom vzgoje našega kmeta, da bo znal pridelovati ne samo veliko množino blaga, ampak predvsem dobro blago, ki se bo dalo ugodno prodati. Brez dvoma ima kmet največ koristi od svojega pridelka, ako ga proda naravnost konzumentu brez vseh posredovalcev. Ta direktni stik producenta in konzumenta pa je mogoče edino po zadrugah. Zato je potrebno, da organiziramo ves izvoz kmetijskih pridelkov po zadružništvu.

Za naše razmere je najbolj pereče vprašanje izvoz sadja in hmelja, zelo potrebna pa bi bila tudi zadružna organizacija prodaje živine.

Naše vino

je imelo pred vojno dobre in stalne odjemalce po vseh deželah bivše Avstrije, znano pa je bilo tudi daleč onstran avstrijskih meja. Nove državne meje pa so v prvih letih skoraj popolnoma onemogločile izvoz našega vina. Krivda je bila deloma tudi pri nas, ker nismo posvečali v tistih letih izvozu vina potrebne pozornosti. Vsled tega so se naši stari odjemalci skoraj popolnoma odvadili okusa našega vina, ker so konkurenčne države, predvsem Madjarska, Italija, Grška in tudi Španija preplavile avstrijski trg s svojim cenovnim vinom, tako da se je na ta način okus avstrijskih pivcev skoraj popolnoma prilagajal tem vinom. Naše vino jim je postalo pretpko in tudi predrago. Šele v letosnjem letu sta se dve naši zadrugi začeli sistematično pečati z izvozom našega vina in sicer Vinarstva zadruga v Celju in Izvozna zadruga jugoslovanskih vin v Mariboru. Kljub ogromnim začetnim težavam sta obe zadrugi dobili gotov krog stalnih odjemalcev naših vin in je nujna potreba, da se za početo delo sistematično nadaljuje. Obe zadrugi poskušata plasirati naša vina direktno gostilničarjem ter tako polagoma navajati pivce zopet na okus našega vina. Pri tem seveda tudi poskušata dobiti

Ob dežju, vetru in mrazu

in splošno vedno ob hladnih letnih dobah nadgrnite Vaše lice in roke dnevno z Nivea-Cremo. Toda ne samo zvečer, temveč tudi zjutraj, predno groste na oster zrak.

NIVEA-CREME

Ščiti Vašo polt pred slabim vremenom in jo ohranjuje mehko in gibčno. Nivea-Creme se ne more nadomestiti ker temelji njeno posebno delovanje na vsebini eucerita, ki ga vsebuje edino le ta krema in ki neguje kožo. Ne pušča sijaja in prodira globoko v kožo, ker samo tako pride do pravega blagodejnega delovanja. Pakiranje po Din 5—, 10— in 22—, tube po Din 9— in 14—.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24

Smrtna nesreča med Zagorjem in Trbovljami

Trbovlje, 10. decembra.

Danes okrog polenajstih dopoldne se je blizu zagorske postaje zgodila strašna nesreča.

Nadzornik proge v Trbovljah, 45 letni Anton Kolarič, se je z drezino odpeljal v Zagorje po službenih opravkih. Vračal se je malo pred polenajsto proti Trbovljam. Blizu zadnjega zagorskega signala mu je privozil nasproti iz Trbovelj tovorni vlak, ki je tresel vanj in ga vsega zdrobil.

Kako se je prav za prav nesreča zgodila, je težko reči. Vendar sodijo, da je bilo takole: Kolarič je vedel, da bo privozil iz Trbovelj tovorni vlak. Sodi pa je, da bo blizu signala obstal in da ga sploh ne bo še tako kmalu. Zato je vozil po onem tiru proti Trbovljam, da se izogne brzovlaku, ki je iz Ljubljane prihajal proti Zidanemu mostu. Ko bi bil brzovlak odhajal, bi bil Kolarič svoje vozilo prestavil na drugi tir in se tako umaknil tovornemu vlaku, ki mu je vozil nasproti. Ker je hudo lilo, je imel Kolarič pred seboj razpet dežnik. Zato ni mogel dovolj paziti na progo pred seboj. Nasproti prihajajočega tovornega vlaka pa tudi ni mogel slišati, ker je med tem odzadaj priropotal mimo ljubljanske brzovlake. Tako je tovorni vlak nenkrat z vso silo udaril v drvečo drezino in zmečkal nesrečnega Kolariča.

Anton Kolarič je stanoval s svojo družino na trboveljski postaji: ima ženo, ki je zelo bolehná, in sinčka. Uboga družina do opoldne sploh še ni slutila, kaj se je zgodilo z očetom. Ljudje okrog postaje sploh niso hoteli govoriti med seboj o strašni nesreči, da ne bi kdo domačih kaj ujel. Zelo so se vsi bali, da bi ženi sporočili nesrečo, ker so se bali za njeno zdravje.

Zalostni dogodek je vzbudil povsod splošno pomilovanje.

Pogreb ponesrečenega Antona Kolariča bo v

četrtek, 11. decembra ob 3 popoldne iz hiše žalosti (in ne iz mrtvašnice, kakor je v smrti) v Trbovljah, kamor so ga pripeljali iz Zagorja, na kolodvor Pokopan bo v petek 12. decembra ob 2 popoldne v Rogoznici pri Ptuj.

Zagorje, 10. decembra.

Nesreča se je zgodila točno ob 10.20 dop. Rajni Kolarič je bil sicer nastavljen v Trbovljah, nadomeščal pa je zagorskega nadzornika proge, ki je na dopustu. Zato se je vedno vozil v Zagorje, kamor se je pripeljal tudi danes ob 9 dopoldne. Ko se je vračal proti Trbovljam, mu je prometni uradnik povedal, da bo prišel od Zid. mosta tovorni vlak, od Ljubljane pa brzovlak ter naj zato počaka in potem vozi za brzovlakom. Kolarič je pri-trdil, da se potem sam pregledoval vozni red. Ker se mu je pa očitno mudilo, je skušal pridobiti kakšne četrte ure časa in se je odpeljal po napačnem tiru, da se izogne brzovlaku ter potem preslopi na levi tir. Ker radi dežnika ni videl pred seboj, ga je ujel tovorni vlak ravno na mostu, kakih 300 do 400 m od Zagorske postaje.

Očividci, ki je gledal nesrečo od blizu, pravi, da je vlakov stroj Kolaričovo drzino kar odrinil in pokopal Kolariča pod seboj. Lokomotiva je vlekla Kolariča in vozila kakih 100 m seboj. Ko so vlak ustavili, so nesrečnega potegnili izpod stroja. Na glavi je imel le majhno rano, pač pa vse telo zvito in strlo. Roke so bile kar ovite okrog zverženih železnih delov drzine. Truplo so prepeljali v čakalnico zagorske postaje, kjer je ležalo še ob pol 1 popoldne.

Pokojnik je bil star 38 let, v službi zelo vesten in previden. Ko je davi prišel v Zagorje, je bil videti zelo molčeč in potri, čeprav je bil sicer zelo vpluden in zgovoren.

20 letnica zaloške šole

Danes v četrtek 11. decembra 1930 je minulo 20 let, odkar je bilo po sedanjem posebnem župniku gosp. Müllerju blagoslovljeno in izročeno svojemu namenu novo šolsko poslopje v Zalogu pri Ljubljani. Prej so hodili šolarji iz Zaloge, Spodnjega Kaska, da celo iz daljnega Podgrada v šolo k D. M. v Polju.

Ker pred 20 leti pri nas še ni bila obča navada, da bi se postavljali s slikami novih šol po časopisu, naj lepo zaloško šolsko poslopje pokažemo svetu vsaj ob dvajsetletnici.

Po načrtu je bila zaloška šola sezidana leta 1910, kot dvorazrednica z dvema stanovanjem. Pa čas je prinesel svoje. Danes je v tej stavbi pet razredov in v njej bivajo tri družine, med temi ena

desečlanska. Gotovo je torej natrpanosti precej. To je uvidel tudi sedanji krajevni šolski odbor pod predsedstvom g. Plevnika, ki je že ukrenil potrebno za novo šolo. Sedanje šolsko poslopje pa bi se porabilo za učiteljska stanovanja. Naša občina je sicer obremenjena, vendar upamo, da bodo gg. občinski odborniki našli kmalu vire dohodkov tudi za novo zaloško šolo. Gotovo je pa tudi, da bosta imeli tako država kot banovina glede šole in prosvetnih načrtov v Zalogu izredne podpore vire, saj obiskujejo zaloško šolo kar tri četrtine železničarskih otrok.

V zadnjih 20 letih je službovalo v Zalogu 24 učiteljc in učiteljic ter dva upravitelja. Prvi za-služni šolski vodja je bil pokojni g. Anton Drašček, za njim pa od septembra 1928 dalje obdeluje zaloško šolsko nivo sedanji upravitelj s štirimi — če vštete g. kateheta in gospo učiteljico srbohrvaš-tine — pa s šestimi pomočniki in pomočnicami. V sedanjem krajevnem šolskem odboru so poleg pred-sednika in upravitelja še gg. Stefan Rupret, Karel Kralj, Ivan Črne in Ivan Dimnik; poslednji je z malo prekinitvijo ves čas član tega odbora. Naj še omenimo, da je bil predsednik prvemu krajevnemu šolskemu svetu v Zalogu, ki je stavbo zidal, tukajšnji rojak spoštovani bivši dolgoletni poljski župan g. Jakob Dimnik, preizkušen prijatelj šole in učiteljsva.

Ob dvajsetletnici blagoslovitve naše učilnice želimo vsem, ki so v tej stavbi kakorkoli sodelovali pri zaloški šoli, a že odšli po plačilo na drugi svet — večni mir in pokoj.

Vsem živim pa, ki so se trudili in se trudijo, ali pa se še bodo trudili za čim večjo izpopolnitev šole in izvenšolske izobrazbe prebivalcev zaloškega okoliša, zlasti občinskemu in krajnemu šolskemu odboru, pa z zaupanjem kličemo: Bog vas živi — vsakega posebej in vse skupaj — še mnoga leta!

Strel radi dediščine?

Ptuj, 9. decembra.

17 letna Vidovič Katarina je šla z domačega Dravinjskega vrha pri St. Vidu na kolino v vas Pobrežje. Pa jo je med potjo strel iz puške zadel v obraz. Kdo in zakaj se ne ve. Dekle bo menda podedovalo neko posestvo. Nekateri trde, da jo je iz zavisti ustrelil nekdo, ki je v mislih že sebi pripisoval premoženje.

Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je nekaj dni ležala v nezvesti. Ko je prišla k zavesti, je kmalu dobila močan napad v glavo. Njeno stanje se počasi boljša.

★ Za osveženje krvi pijte nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« grenčice! Po mnogih zdravniških predpi-sana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in speer. trgovinah.

Najboljši aparat:
pravi TELEFUNKEN
TELEFUNKEN 31 W

Lepo oblikovan,
3-cestni aparat s
prav dobrim učinkom
z mesto in
deželo s finoude-silcem za priklju-ček na omrežje
iz eničnega toka
s TELEFUNKEN
zvočnikom
ARCOPHON 3

Naši zastopniki:

LJUBLJANA: RADIO d. o. z. z. Miklošičeva cesta, K. Jurman,
dvorni optik Selenburgova ulica Tehnis Banjai Miklošičeva
cesta — MARIBOR: Radio Starkel — CELJE: Mestna elektrarna
Ing. S. Schmidinger — KRANJ: F. Janša — JESENICE: I. Markeš
— NOVO MESTO: J. Ogrizek — TRBOVLJE: F. Klenovšek —
M. SOBOTA: I. Nemež — SLOVENJGRAD: I. MEGUSAR

TELEFUNKEN

Najstarejša iskustva

Najnovjša konstrukcija

odjemalce na veliko, kar pa je z ozirom na način plačevanja v Avstriji in vsled omejenih sredstev obeh zadrug zvezano s precejšnjimi težavami. Nujno potrebno je, da se za izvoz naših vin osnuje velika skupna združna organizacija naših vinarov, ki bi razpolagala z dovoljimi sredstvi ter si zopet osvojila avstrijski trg. To nam je posebno sedaj lažje mogoče, ker je letošnja vinska trgatava bila po drugih državah razmeroma slaba, mi pa razpolagamo še z dovoljimi množinami dobrega vina letnika 1929 in tudi letošnje vino je po kakovosti razmeroma dobro.

Nujno potrebno pa je, da za izvoz ustvarimo gotove tipe naših vin. Z navadnim kmečkim vinom, ki je prevrelo v malih količinah in je po kakovosti kakor tudi po okusu in vrstah zelo različno, je silno težko priti na zunanji trg, kjer se zahtevajo enotna tipična vina. Zato je potrebno, da se osnuje velika združna klet v bližini meje, kjer bi se vina tipizirala ter tako zadostilo važni zahtevi konsumentov.

Druga važna panoga našega kmetijskega izvoza je

sadje.

Zalibog je sadna trgovina ena najbolj ne-reelnih in riskantnih. Pa tudi to se da popraviti s sistematično združno organizacijo. Stajerska sadjarska združba v Mariboru se je tekom svojega dvestoletnega obstoja že zelo dobro upejala kakor pri svojih članih tako tudi pri odjemalcih v Avstriji, Nemčiji, Švici, Holandskem in tudi po drugih severnih državah. Započeto delo je treba na vsak način nadaljevati in izpopolniti. Pa tudi tukaj bo treba še veliko organizatoričnega dela. Treba bo prepričati našega sadjereja, da je edino njegova korist, ako vnovčuje svoje sadje svoji za-druzi. Tudi pri sadju treba posvečati največjo pažnjo kvaliteti, dobrim vrstam sadja, treba pa je poučiti tudi sadjereja samega o načinu obriranja, nakladanja in sortiranja. Nujno potrebno je, da tudi pri nas uvedemo moderne sortirne stroje, kakor jih imajo že tudi nekatere zadruge v Srbiji. Ker ima združba že dobre stike s tujimi odjemalci,

bo treba v najbližji bodočnosti posvetiti glavno pažnjo organizaciji in strokovnemu delu doma.

Organizacija prodaje

hmelja

je na podlagi slabih izkušenj zadnjih let silno otež-kočena. Izredno nizke cene kakor tudi slabi uspehi nekaterih izvoznih trgov so hmeljsko trgovino tako desorganizirali, da bi se bilo treba s tem vpraša-njem baviti čisto posebej ob drugi priliki.

Tudi vnovčevanje

živine

še pri nas čaka na organizacijo. Ker so pri nas v zadnjem času cene živin izredno nizke, dočim cena mesu ni padla v istem razmerju, bi se na združni podlagi tudi na domačem trgu dalo veliko doseči. V tem oziru bi nam lahko bila za vzgled Nemčija. Pa tudi izvoz bi se dal zelo dobro organizirati na združni podlagi, ker je znano, da je ravno pro-daja živine danes navezana na toliko posredoval-cev in agentov, ki blago samo podražujejo, da bi dobro izpeljana združna organizacija, ki bi te posredovalce izločila ter stopila v stik direktno s tujimi konsumenti in njihovimi konsumnimi organizacijami, na vsak način morala dobro uspe-vati. Seveda bi morali to združno vnovčevalnico živine šele ustvariti in to bi naj bila naša prva naloga na tem polju.

Da pa bo to združno delo glede izvoza imelo res uspeh, je treba pri našem kmetu predreti s prepričanjem, da je združba le del njegovega go-spodarstva in njegov prijatelj ter da bo poznal združno ne le samo takrat, kadar svojega blaga ne more prodati nikomur drugemu, temveč da se bo posluževal svoje zadruge vedno, tudi takrat, kadar se za njegovo dobro blago trgajo privatni agenti in spekulanti. Uspeh našega kmetijskega izvoza in sploh vnovčevanja kmetijskih pridelkov moramo iskati le v dosledno izvedeni združni organizaciji in vzgoji našega kmeta v združnem duhu.

G. Marko Kranjc

je nato izčrpano poročal o važnosti kmetijskih zbor-nic za kmeti

Pri volitvah je bil v glavnem izvoljen doseda-nji odbor; pri slučajnostih pa so se v resni in stvar-ni debati pretresala pereča stanovska kmeti-ska vprašanja, ki globoko zadevajo življenjske interese kmetstva, kakor je predsednik zaključil veličastni občni zbor. Polnočestvilna in krasna udeležba na da-našnjem obnem zboru Kmeti-ske zveze je govorila, da se v težkih dneh vse bolj množijo in krepijo kmeti-ske vrste ter da preko vseh težav prodira močna zavest skupnih brig in skupnih ciljev v pri-zadevanju za boljše, lepše dni našega kmetijskega gospodarstva.

Požar v Gaberju

Celje, 9. dec.

Davi kmalu po 7 sta opozorila dva strela z Miklavževega hriba Celjane, da je v bližini nastal požar. Kmalu nato sta tudi že oddirala proti Ga-berju dva avtomobila celjskih prostovoljnih gasil-cev. Gorelo je v trgovini g. Dolinska, ki se nahaja v hiši posestnika in gostilničarja Ivana Svetela ob Glavni cesti v Gaberju.

Ko je g. Svetel šel zjutraj okoli 7 mimo trgo-vine, je začel od znotraj sumljivo pokanje. Poklical je g. Dolinska, s katerim sta odprla vrata trgovine z zadnje strani. V tem trenutku jima je bušnil na-sproti močan plamen in silen dim, ki si je med tem dobil izhoda tudi že skozi izložbena okna. Ta-koj je prihitela na lice mesta prostovoljna požarna bramba iz Gaberja, ki je položila tri cevi ter ogenj kmalu ugasila. Brizgalna mestnih gasilcev je tako prišla že zastoj, pač pa so mestni gasilci marljivo ter požrtvovalno sodelovali pri raznašanju tleče opreme iz trgovine. G. Dolinske ima veliko škodo, ker je zgorela vsa oprema in vsa zaloga speerij-skega blaga v trgovini.

Kako je ogenj nastal, ni čisto jasno. Skoro gotovo bo res, da se je razširil ogenj od peči, ki je bila v trgovini kurjena z žaganjem. Telo je po-lagoma v trgovini že vso noč. Sreča, da se v trgo-vini niso nahajale lahke upaljavne stvari, pa tudi, da je lokal trgovine obokan. Sicer bi se bil požar gotovo naglo razširil na I. nadstropje in podstropje Svetelove hiše.

Rast deteta je zavisna od prehrane matere

Mati si zagotovi dobro in obilno mleko, če porablja okusno in naravno okrepljeno hrano

OVOMALTINE

ki dovede v organizem v koncentrirani obliki samo najboljše redilne snovi.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših speerij-skih trgovinah: velika skatlja Din 56—, srednja skatlja Din 32—, mala skatlja Din 16—.

Ljubljanski Akad. pevski zbor v Belgradu

Najvljudneje Vas prosimo, da blagovolite pri-obiti v svojem cenjenem listu tole notico:

Pod naslovom »Nastop ljubljanskega APZ v Beogradu« je bilo priobčeno v »Slovenskem Narodu« z dne 6. dec. 1930 poročilo o koncertu APZ v Belgradu. Smatramo, da smo kot javna korpo-racija javnosti dolžni vsaj tole konstatirati:

APZ je nastopil v Belgradu s točkami iz pro-grama, o katerem se je ob ljubljanskem koncertu APZ že izrazila naša domača kritika. Zanimivo je, da je sedanja sodba kompetentnih belgrajskih kri-tikov o nastopu APZ v Belgradu v bistvu prav taka, kakor je bila svojčas naša domača sodba. Da pa pride nad APZ post festum veto zato, ker je šel v Belgrad z umetniškimi kompozicijami, a ne z narodno pesmijo, zoper to ne more APZ prav tako nič, kakor ni nič mogla zoper analogen pro-gramatičen veto Glasbene Matice, ko se je vrnila z turneje, ki jo je napravila z narodno pesmijo. Z domaćijo je pač vedno najbolj križ v domaćiji sami.

Zahvaljujemo se Vam, velespoštovani gospod urednik, za Vašo ljubeznivost in ostajamo v spo-štovanju odbor APZ.

Trbovlje

Dvorana Prosvetnega doma je bila v nedeljo polovico premajhna, bila je pa tudi preveč zakur-jena. Publika, ki je posetila igro Miklovo Zalo, je bila z nastopi igralcev zadovoljna. Pa zakaj bi ne igrali, saj imamo kar dva režiserja, ki se kar ko-sata, kdo bo z igro bolj zabaval publiko. Kdor tega ne bi verjel, se mora pač v bodoče s posetom iger prepričati.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!
*

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

klobuk je klobuk gospoda.

PICCADILLY klobuki imajo štiri prednosti:

lahki, ceni, trpežni, elegantni

LEVJA MENTOL DROZENKA

Če glava, udje,
trup boli,
Te „LEVJA
DROZENKA“
miri!

Koledar

Četrtek, 11. decembra: Damaz, papež; Hugin.

Mala kronika

★ Naš glavni urednik g. dr. Ahčin bo za 14 dni odsoten iz uredništva.

★ Dr. Alješin v ljubljanskem radu. Naš radio bo prenašal v petek ob 20.30 govor svetovnega saborskega mojstra dr. Alješina na pozdravni večeri, ki mu ga bodo privredili naši šahisti v Kazini.

★ Ustanove. Na razna vprašanja sporočamo župnim uradom, da nabožnih ustanov (tmašnih itd.) ni treba prijavljati, ker novi zakon o ustanovah (Sl. list. 1930, št. 28) te ustanove v § 29, al. 3, izvzema. — Škofijski ordinariat v Ljubljani.

★ Razpisano učiteljsko mesto. Na podlagi člena 41 uredbe o vzgajanju otrok in mladoletnih je minister za prosveto sklenil razpisati natečaj za službo stalnega učitelja za osnovne šole v državnem zavodu za mladoletne v Ivanju. Učitelji se morajo izkazati, da so napravili pripravljajni učiteljski izpit in da so dobili oceno izvrstno ali prav dobro in da služijo najmanj tri leta. Neocenjeni imajo prednost. Rok za vlaganje prošnje traja do 1. januarja 1931.

★ Iz lovske torbe. Pretekli teden je sv. Miklavž obiskoval. V soboto zvečer je tudi obdaroval nekega lovca s prekrasnimi darili. Ta navdušeni lovec se je naslednjega dne v Miklavževem razpoloženju podal v zajete kraljestvo ob krških poljanah, kjer je tudi kraljestvo sov. Pihnil je eno, med padcem s drevesa se mu je pa sova izpremenila v krasnega jereba. Pa recite, da Miklavž lovec nima rad.

★ »Pridi Gorenc je mrzle planine — vabi Dolenjce. G. urednik! Na vrtu Zdravstvenega doma v Cerkljah ob Krki cveto — na prostem — nagelčki. Pošiljam jih Vam, da boste videli, da je res. S spoštovanjem! Špolar Mici.

★ Žigovanje električnih vžigalnikov na avtomobilih. Avtomobilski klub nas obvešča: Na podlagi člena 21, pravilnika o umetnih vžigalnikih z dne 17. oktobra t. l. je plačati predpisano monopolno takso za vžigalnike (za pritrjevanje cigarete), montirane na avtomobilih. Taksa znaša Din 50.— za vžigalnike iz običajnega materiala, za srebrne, odnosno zlate Din 100.— oziroma 200.—. Takso je plačati pri najbližji pooblaščen carinarnici, o čemer je že obširne poročal vestnik Avtomobilskega kluba, št. 9—10. Ker so se pa pojavile neke težave v pogledu kompetence carinarnice, se je dosegel na intervencijo kluba sporazum v tem smislu, da predloži vsak lastnik takega vozila, ko ga predvede carinarnici žigovat vžigalnik, sledečo prijavo: »Carinarnici v (naslov). Podpisani prijavljam na podlagi člena 21 pravilnika o umetnih vžigalnikih z dne 17. oktobra t. l. K. br. 272 vžigalnik montiran na avtomobilu evid. št. v svrhu žigovanja. Datum in podpis.« (Prijavo je opremiti s kolkom Din 5.—). Ker so nekateri vžigalniki tudi iz takega materiala, ki bi se ob priliki lahko razbil, je v takem slučaju priporočljivo opozoriti organe, ki žigosa, na možnost poškodbe.

★ Ženam in gospodinjam! Izšel je »Gospodinski koledar« za leto 1931. Poleg številnih poučnih člankov in navodil prinaša nad 70 kuhinjskih receptov za razne juhe, prikuhe, mesne jedi, solate in slaščice. Še posebno zanimivi za slovenske gospodnje so recepti o srbskem sladku. Vazno so tudi razprave in nasveti o higijeni kuhinje, o prehrani, o domu, o vrtu, o perutinarstvu, o konserviranju itd. Praktično je urejen stroškovnik, kamor zapisuje skrbna gospodinja vse svoje dnevne izdatke. V celoti obsega koledar 200 strani. Znam in gospodinjam bo prekoristen svetovalec in jih bo marsikdaj rešil raznih skrbi in zadreg, ki so v vsakem gospodinstvu tako pogoste. Cena znaša Din 20.—, s poštnino 1.75 Din več. Napredaj je po vseh podružnicah Jugoslovanske Matice, po vseh knjigarnah in pri upravi »Gospodinskega koledarja« v Ljubljani, Selenburgova ulica 7. II., kjer se naroča tudi pismeno.

★ Kmetijska kemija. Spisal dr. Ivo Zobec. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 45.—. Knjiga je namenjena učencem ter absolutom kmetijskih, vinarskih, mlečarskih šol, vendar pa je tako prirejena in razširjena, da bo koristila tudi tistemu, ki ni imel v šoli prilike, da bi zajemal fundamente naprednega kmetijstva. Prav tako bo, upam, kot pripomoček dobro služila zlasti učiteljstvu kmetijskih nadaljevalnih ter gospodinskih šol ter vsem, ki poučujejo kmetijske in prirodne nauke. — Knjigo toplo pozdravljamo kot prvo te stroke.

★ Pozor! Vsak svoje sreče kovač! Cenjene bravce opozarjamo na današnjo prilogo prodajalca srečk državne razredne loterije M. S. Serdaruša v Belgradu. Kneginje Ljubice 16.

★ Slamnice, s katerimi se srka grog, malinovce, borie itd. nudi drogerija Gregorij, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

DRAGO GORUP & CO.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 16/I.

Vam nudi solidne in useh cen

damske zimske plašče

PRIDITE

In ogledite si zalogo brezobvezno!

★ Vsa neprijetna obolenja dihalnih organov, ki se pojavljajo baš sedaj, ozdravite hitro in najceneje na ta način, da pijete Radensko zdravilno vodo s toplim mlekom.

★ Oltarne slike, cerkvene slike, križeva pota poslikava strokovno, umetniški le proti povrnitvi režijskih stroškov katol. atelje »Ars sacra« za propagando krščanske umetnosti. — Župno-cerkveni urad Zagradec na Dolenjskem piše: »Mojstrsko ste poslikali in napravili slike »Presv. Sree Jezusove«, »Sv. apostola Ciril in Metod« in sliko »Stigmatizacija sv. Frančiška«. Hvala Vam in priporočam Vaš umetniški atelje. Veše slike ostanejo v krasni naši cerkvi. Vašo mojstrsko roko hočemo nadalje priporočati.« — Prijazne ponudbe naj se pošljejo na: »Ars sacra«, Praga XII. Američka ul. 10 ali na

Maribor

□ Zaplenitev graškega lista. Mariborsko državno pravdnishvo je zaplenilo torkovo večerno izdajo »Grazer Tagblatt«, ki jo urejuje znani Jahn, svoječasni glavni urednik tukajšnje »Marburger Zeitung«.

□ Grobovi. V Gradu je umrl v starosti 70 let vpokojeni pisarniški ravnatelj mariborskega magistrata Ivan Leyrer, ki so ga z avtofugetom mestnega pogrebnege zavoda prepeljali v Maribor. Pogreb bo jutri ob pol 16 iz kapele na mestnem pokopališču v Pobrežju. — V svojem stanovanju v Zagati 4 je umrl na posledicah neozdravljive bolezni 33letni sprevednik Ivan Juhart; pogreb bo danes ob pol 14 iz mestne mrtvašnice. — V splošni bolnišnici je umrl 48letni delavec Anton Bahar. Pogreb danes ob četrti na 17 iz mestne mrtvašnice.

□ Črna zastava je razobešena na gasilskem domu ob priliki smrti magistratnega ravnatelja Ivana Leyrerja, ki je bil med ustanovitelj mariborskega reševalnega oddelka.

□ Na seji mestnega sveta v torek zvečer so se podelila štiri gradbena in dvanajst uporabnih dovoljenj.

□ Vzrok smrti bo ugotovila obdukcija. Ker so se v zvezi s smrtjo 66letne Terezije Krebs razširile po mestu glede vzroka njene smrti najrazličnejše govorice, je policijska oblast uvedla preiskavo. Obdukcija je ugotovila, da je Terezija Krebs umrla naravne smrti.

□ Vseprek... Deževje kakor da lije iz škafa; vmes snežni kosmi, nekateri za pol roba. Po ulicah, trgih in cestah — moča, da ni pomoči; v perifernih in predmestnih delih blata in brozge, da ni koraka brez vidnih posledic, ki absolutno v nobenem slučaju ne segajo do višine izpod kolena. Imajo pa Mariborci lepo in priporočljivo tolažbo: drugod so že precej na slabšem.

□ Dva dni ne bo bila stolna ura zaradi nujnih popravil pri zvonovih; da bodo obveščeni tisti, ki...

□ Razvanski občinski odbor je na svoji proračunski seji sprejel novi proračun za l. 1931. V novem proračunu so posebno visoke postavke za šolo, vzdrževanje cest in ubožno skrbstvo.

□ Tržne cene. V smislu zadnjega predpisa magistratne tržne oblasti veljajo sledeče tržne cene: 1 kg govejega mesa l. 18—20; goveje meso l. 16 do 18; goveje meso l. 12—14; kg svežega jezika 20—25; ledvice 18—20; možgani 18—20; teletina 24—35; teletina l. 16—20; prašičje meso 15—27; gnat 30—40; ovčje meso 12—15; krakovski klobase 36—40; debrecinske klobase 30—32; pariške klobase 28—32; piščanec 15—25 oz. 30—35; kokoši 30—45; race 40—45; gosi 60—80; purani 40—85; morske ribe 16—44; polenovke 28; beli kruh 5, črni pa 4.20.

□ V studenški ljudski univerzi predava drevi ob 19 ravnatelj banovinskega Dežjega doma S. Dimnik o mladinskem skrbstvu.

□ V znamenju ničev. Tretjina prodajalnih miz na včerajšnjem »malenem trgu« je zevala; običajnih kmetskih vozov — nič; na senenem trgu — nič; vozov s sadijem — nič; na ribjem trgu — nič; divjadi — nič. Cene so precej padle. Lükarice so po ulicah in hišah prodajali luka po — 1.50 vence; pa je bilo navzile temu kupčija slaba.

□ »Peč okoli zemlje v sedmih letih« — predavanje s tem naslovom ima v petek zvečer v Ljudski univerzi svetovni potovalec in pisatelj M. Zacheil iz Leipziga. V okvirju predavanja, ki ga bodo ilustrirale sklopične slike, bo prikazal obisk pri Ghandiju, pri Tagoreju in pri znanem kitajskem generalu Vupejtuju. Križe in težave tega junaškega potovanja pa naj nam ponazorijo sledeče dogodivščine: internacija na Sumatri, smrtna obsoba v sinajski puščavi, v rokah modernih Amacov, državljanska vojna na Kitajskem in v Mandžuriji, potovanje skozi sibirsko ledeno puščavo itd. Predpradaja vstopnice pri ge. Zlati Bričnikovi in g. Höferju.

DARMOL

čokolada za odpiranje

□ Zalostne razmere... Včeraj se je pri tukajšnjem okrožnem sodišču zagovarjal 50letni učitelj Ludvik S. iz Dolnje Lendave. Obtožnica pripoveduje, da je obtoženec prišel dne 12. marca t. l. ob 14 v razred v dolinjedlavski šoli in začel ravno pisati v dnevnik, ko je vstopil šolski upravitelj Josip Birsar ter se hotel pripraviti, kakšno snov obdeluje Ludvik S. Le-ta pa je vzel šolskemu upravitelju Birsar dnevnik iz roke ter ga v smislu navedb obtožnice razdal iz besedami: »ali ste me prišli sekarate ter dodal nekaj besed, ki si jih ne upamo ponatiskovati. Obtoženec je tajil dejanje, dočim je upravitelj vztrajal na svojih navedbah. Razprava se je v svrhu zasljanja novih priž preložila.

□ V Studenčih so vlonili s ponarejenimi ključji v trafiko F. Zupana na Aleksandrovi cesti 19 ter odnesli znamk. kolekovi in cigaret v skupni vrednosti 5000 Din. Dejanja je osumljen neki dečko, ki je pred par dnevi prišel iz zaporov in za katerim se sedaj vršijo poizvedbe.

□ Revna dijakinja-učiteljščenica bi si v svojem težkem gnotnem položaju rada pomagala s kakšno instrukcijo. Naslov v upravi lista na Koroški cesti 1.

□ Za kolportazo našega lista sposobne ljudi iščemo. Predpisana starost nad 16 oz. 18 let. Sprejmejo se tudi ženske. Javiti se je v upravi lista na Koroški cesti 1.

Kočevje

Izpust iz našega državljanstva je zaprosil Kraker Jurij, radi pridobitve državljanstva nemške republike.

Dne 18. decembra t. l. bo v pisarni županstva občine Koprivnik dražba za oddajo prevažanja pošte na progi: Koprivnik — Nemška loka — Gornji Mozelj — Kočevje. Natančnejši pogoji so na vpogled v pisarni županstva občine Koprivnik. Izključna cena je 11.900 Din na leto.

V nedeljo 7. t. m. so rudarji ob 9 dopoldne s slovesno službo božjo proslavili praznik sv. Barbare. Sv. mašo je daroval častni kanonik g. Erker ob asistenci tukajšnjih duhovnikov. Sv. maše so se korporativno udeležili z zastavo rudarji tukajšnje-ga rudnika.

Pravi
WIMPASSING
gumijasti vrhni čevlji

NATAŠA

plemenit in eleganten v obliki. aparten in interesanten. kakor njegovo ime. NATAŠA ima v sebi oložno dražest in plemensko vzvišenost profinjene Rusinje in jo daje tudi svoji lepi nosilki.

Orig. engl. „ZIPP“-zaponka.
V barvah: črno, svetlo beige, rujavo in mauve.
Z obšitkom iz krimerja ali perzijanerja.

Vsi pravi WIMPASSING gumi čevlji imajo na vsakem podplat s strani utisnjeno znamko.

WIMPASSING

Tovarniško skladišče: „PALMA“, Zagreb, poštni predal 226.

Naše življenje - kompomis

Ljubljana, 10. decembra.

Nocoj je predaval v zborniški dvorani ljubljanske univerze univerzitetni profesor dr. Andrej Gosar in nadaljeval o socioloških in gospodarskih osnovah moderne družabne reforme. Iz njegovega predavanja nekaj misli:

Marksizem je postavil edino načelo družabne reforme — razredni boj, krščanski socialni pokret pa — stanovsko vzajemnost. Človek bi sodil, da se li dve načeli izključujeta, vendar temu ni tako. Zakaj razred družbi vedno le zunanje interese skupnosti in razredna zavest je prav za prav zavest skupnih interesov, ki se družijo v boju. Stan pa družbi člane družbe ne le po pravilu, ampak tudi po notranjem poklicu, duševno. Zato je torej funkcija občestva, ker družbi popolnoma naravno. Zato se ti dve obliki nikakor ne krijeta, pač pa križata. Člani istega stanu so lahko v različnih razredih in obratno. Edino pri delavstvu se teh razlik ne čuti tako močno, vendar tudi delavski razred ni enoten. Naj omenimo samo kvalificirane in ne kvalificirane delavce. Iz tega torej sledi, da načelo stanovske vzajemnosti ne izključuje razrednega boja.

Sicer je res, da dejstva medsebojne borbe v družabnem življenju ne moremo zalajiti in zanižati, vendar pa razrednega boja v vsem ne smemo priznati, ker vključuje že diktaturo enega samega razreda. Ta diktatura pa roči nujno nasilje nad drugim razredi, to pa nasprotuje občestvenemu sožitju ljudi. Ker pa mora biti oblika družabnega sožitja občestvena in popolnoma naraven pojav, je jasno, da tega samo z razrednim bojem ni mogoče doseči. Seveda pa je jasno, da če sploh ni mogoče doseči zboljšanja, da je potem razredni boj včasih edini izhod, ki vsaj deloma zboljšuje sožitje v družbi. Kajti gotovo je, da je diktatura enega sloja ali stanu tam, kjer ni nobene druge poti, pač neizogiben in zato tudi upravičen pojav. Jasno pa je, da je vsaka taka nasilna organizacija le začasno upravičena in mora prenehati takoj, kakor hitro bi bilo dano ravnotežje v družbi, ki bi omogočalo zdrav razvoj družabnega življenja. Ob-

čestveno pojmovanje družbe torej izključuje na čelo razrednega boja. Prepustimo ga pa kot dopustno in upravičeno ter trenutno taktično sredstvo, ker ni nobene druge poti, da se omogoči potrebna prenosna družbe.

Marksizem zagovarja s svojimi načeli silo, krščanski socialni pokret pa pravilnost napravnega. Eno kot drugo pa se doseže vedno le z borbo, saj je čisto celo samo za spoznanje stanja v družbi potrebna borba, kaj šele za program prenosne družbe. Le prerado se zgodi, da vsak gleda s svojega vidika in zato ne more razumeti drugega, ki gleda zopet s svojega vidika. Nadalje je prav gotovo, da v današnji družbi ni nihče več svobodni oziroma neodvisni. Ker ni več primitivnih razmer, je tudi medsebojna odvisnost mnogo bolj zapletena. Delojemalce je odvisen od delodajalca, ta pa od gospodarskega in političnega vidika, ki dikтира njemu. Zato je prav, da pustimo gledati vsakemu z njegovega vidika, če le pošteno in odkrito skuša najti pot, ki bi vodila do pravične rešitve družabnega vprašanja, ter je brezpozorno voljan priznati vsakemu vse, kar mu po pravici gre. To pa že vključuje bistveno potezo vsakega družabno-reformnega pokreta, ki stremi za pravično ureditvijo družbe, namreč pripravljenost za sklepanje kompromisa. Seveda tako sklepanje kompromisa ne izvira iz slabosti, marveč je znak umske elastičnosti in moralne jakosti. Dober pa je tak kompromis le tedaj, kadar doseže vsaj v glavnem vse, kar je po konkretnih prilikah možno doseči. To pa tudi že pojasnjuje, zakaj je toliko načelnih nasprotnikov vsakega kompromisa. Mnogiča namreč gleda preveč enostransko, tako da jo tudi najboljši kompromis ne zadovoljuje. In zato se tisti, ki se smatrajo za odgovorne množice, čisto ne upajo v kompromis, ki bi vsaj v glavnem mogel dovesti do pravične ureditve družbe. Zato bo reforma moderne družbe edinoletni plod vsestranskega in trajnega sodelovanja vseh najrazličnejših družabnih komponent, pri katerih se je treba ozirati na pravico do vseh.

Celje

□ Krekova družina uprizarji v soboto 13. ter v nedeljo 14. decembra v palači Ljudske posojilnice Brandonovo burko »Charlesjeva telca. Burka je polna neposredne komike, za naše igralce lahko zmagljiva ter bo nudila gotovo dovolj užitka. Ne pozabite poseliti predstave in si vstopnice nabaviti že v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

□ Promocija. V soboto 13. decembra bo promoviral za doktorja vsega zdravilstva na univerzi v Inomestu g. Vladimir Brglez, sin ravnatelja Hotelske družbe g. Slavka Brgleza v Celju. Mladi doktor je pričel svoje vseučiliške študije na univerzi v Ljubljani, jih nadaljeval nato na Dunaju in sedaj sklenil v Inomestu. G. Vladkota, ki ga poznamo kot navdušenega muzika ter pridnega prosvetnega delavca, iskreno čestitamo k doktorski čast!

□ Cebelarska podružnica za Celje in okolico ima v nedeljo 14. decembra ob pol 3 popoldne v prostorih občinske posvetovalnice na Bregu svoj redni letni občni zbor.

□ Narodno-obrambna društva (Ciril-Methodova družba, Jugoslovanska Matica, Narodna odbrana in Jadranska straža) bodo priredila 31. januarja 1931 veliko skupno prireditev. Na to se že sedaj opozarjajo ostala društva, da ne bi kje istega dne priredila svojih prireditev.

Ptuj

Dekliska Mar. družba pri oo. minoritih je priredila 8. dec. v gledališču v Ptuj slavnostno akademijo. Polno natrpana gledališka dvorana je pričala veliko zanimanje za to prireditev. Zares diven prizor: »K materi« in deklaracija deklic: »Tebi Marija« sta kot uvod izredno učinkovala na občinstvo. Nežno in mlo se je razlegal zbor deklet: »Ti moja mati. Odč. N. Pihler je deklarirala: »Slavnostnemu dnevu« z gesto in izredno finim občutkom. Igra »Marijin otrok« je ganila gledalce do solz. Slavnostni govor bi pa zaslužil poseben poudariti v našem časniku. Med odmori nas je za-

bavali tamburaški zbor gojencev minorit. zavoda, ki je proizvajal milodoneče slovenske in hrvatske pesmi v preciznem taktu in s fineso. Da je ta prireditev tako lepo uspeša, je zasluga č. g. minoritov, ki so za to zastavili vse svoje moči in se niso zbal velike požrtvovalnosti, ki jo zahteva taka akademija. Bog Vam plačaj!

Seestanek zadružne elektrarne. Na zadnji občinski seji se je govorilo o prevzemu zadružne elektrarne po ptujski občini. Izvolil se je poseben osek, ki naj bi razčistil razmerje med občino in zadruzo. Za soboto 13. t. m. ob pol 8 zvečer sklicuje imenovani osek občinskega sveta informativen sešestanek vseh članov zadružne elektrarne. Zborovanje se bo vršilo v posvetovalni dvorani na mestnem magistratu. Zadeva je velike važnosti in v interesu zadružnikov samih je, da se udeležijo tega sestanka.

Radi šale zlomljena roka. Popoldne pred Miklavževim večerom sta šla iz šole v Novi cerkvi domov v Podlehnik dva šolarčka. Eden od teh dveh je bil 11 let stari Cafuta Janez. Za njima je priletel tretji učenec in ju v preprosti hudomušnosti porinil, da sta padla v jarek. Cafuta si je pri padcu zlomil roko, da se mora zdraviti v ptujski bolnišnici.

Napredek v medicini

Pri boleznih v sklepih in udih, kakor tudi pri prehlajenju jemlje mnogo ljudi Togal-tablete. Togal odgovarja modernemu pojmovanju medicinske vede in predstavlja novost in napredek v načinu zdravljenja. Togal je preizkušen na številnih klinikah in bolnišnicah in njegov odlični učinek se opaža tudi v zastarelih slučajih, v katerih so odkrila vsa druga sredstva. Togal učinkuje naglo in sigurno proti revmi, protinu, isiasu, hripi, nervoznosti in glavobolu. Togal učinkuje takoj in je popolnoma neškodljiv za želodec, srce in ostale organe. En poskus je v Vašem lastnem interesu. — Vse lekarne imajo v zalogi Togal-tablete ali pa Vam jih lahko najhitreje preskrbijo.

Ljubljana

Simultanska produkcija dr. Aljehina

Danes ob pol 8 zvečer se vrši v veliki kazinski dvorani simultanska produkcija svetovnega mojstra dr. Aljehina. Prijavilo se je do sedaj 35 igralcev, in sicer od Ljubljanskega šah. kluba Vidmar Milan ml., Vogelnik, Rupnik, Gabrovšek L., Gabrovšek J., C. Vidmar, Furlani, Cibic, Kušar, Zidan, Hren, Iskra, Zimbek, Jeran, Sorli, Gerzinič, Remškar, od šah. kluba Triglav: gr. Erker, Bejec, Schmutz, Kordić, razen teh pa še iz Ljubljane: ing. Sodnik, Cadež, Asejev, Sikošek, Preinfalk, Tome, Lore in ga. Šerban; izven Ljubljane pa še gr. Rabuse iz Kostanjevice, Onič iz Ribnice, Sval z Višnje gore in Bernik iz Medvode.

Zastavili so krampe na Viču

Vič, 9. decembra.

Težko smo čakali Vičani dne, ki bi uresničil najvažnejšo novico zadnjih mesecev — o našem viškem tramvaju. Novice imamo sicer silno radi — ker ali ni prijetnejše življenje, ako je vsak dan kaj novega — vendar to je že bila novica vseh novic — Vič dobi tramvaj! Bili smo skeptiki do zadnjega, dokler nas ni davi na vse zgodaj zbudil hruse orodja, ki so ga pripeljali na velikem vozu. Res neverjetni Tomaži smo bili — še meritvam smo zmajevali z glavami, češ, kdo ve kdaj bo iz

Graditev nove tramvajske proge na Viču.

tega kaj. Pa je prišlo danes trideset veselih mož, zastavili so krampe, prišli za novo nasajene lopate in udarjali udar za udarom v trdo Tržaško cesto, da je pelo jeklo in kresalo iskro kot v kovačnici. Sem pa tja se je tedaj dvignil kak delavec, obrisal si pot s čela in šel po novo energijo, s krampom h kovaču, da mu ga poostri, sem pa je posegel v suknjičev žep po skorjo kruha. Bog, kako sladka in mehka mora biti skorja ob takem delu, in vendar kruh težak in trd, trd kakor cesta, ki jo kuje udar za udarom... — Pa so vendar veselili ti fantje in močje! Minil je dopoldan, na živžig »majstrac« so odložili krampe in lopate in šli na južino. Po obedu pa so vstopili v krog kakor doma na vasi in zapeli ono veselo:

...da se bo videlo ravno polje,
da bom vidla, kje fantič moj gre...

Zvečer pa je zijal na razdalji sto metrov 40 cm globok jarek. Cesto bodo namreč tukaj dvignili za 20 cm, prav kakor so visoke tračnice, ker preveč visi na eno stran. Razumljivo je, da se je zbralo ob kopačih vse polno domačih radovednežev, prihajali pa so tudi iz mesta ves dan, da si ogledajo nov del bodoče Ljubljane. Sicer je res slaba pot do nas, vendar tramvaja na Viču ne kopljejo vsak dan.

Poulični otrok

Kongregacija služkinj je uprizorila na praznik Brezmadežne v Delavski zbornici igro »Poulični otrok«.

Igra slika nazorno in živo oholo in brezversko bogatstvo na eni strani, in boguvidano revščino na drugi strani.

V igri vidimo vse nerazumevanje, da naravnost sovraštvo bogatašev do siromaka, kar je pa posledica brezverstva. Vera je v očeh bogatih le za reveža, da ne krađe in ne godrnja nad svojim ubožtvom in bogataš tako lahko nemoteno in egoistično uživa svoje imetje. Siromaku ne pusti niti časti in dobrega imena samo, da nekako opraviči svoj egoizem.

Pod režijo g. dr. p. Romana Tomina so bile vse vloge izbornu naučene in podane. Popolnoma na mestu je bila zastopnica takozvanih višjih krogov, ga. majorjeva v času brezskrbnosti in v obupu.

Ljubki sta bili Verica, hči bogate matere in Jerica sirota brez staršev, ki je vsakemu v nadlego. Sobarica Ana skrbi za smeh. Tudi ostale vloge zaslužio zahvalo in pohvalo.

Po igri so vsi gledalci občutili nekako očiščenje in povzdignjenje duše v zavesti, da Bog ne dopusti, da bi se kdo norčeval iz njegovih revežev. Kajti zanje velja beseda Gospodova: kar boste njim storili, storite meni.

P. dr. Romana pa prosimo, da nas prav pogosto razveseli s sličnimi igrami, ker taki igrokazi zaležejo čisto več, ko najlepša platonska izvajanja o socialni bedi. — Dr. F. L.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprt.

Opera: Hasanaginica. Red B.

Union zelena dvorana: Literarni večer PEN-kluba sekcije mladih. Ob 8.

Delavska zbornica: Skioptično predavanje SP. Predava Edmund Zscheile: »V sedmih letih peš okoli sveta.« Ob 8.

Narodni dom: Razstava Strahlove zbirke. Nočno službo imajo lekarnice: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

© Izseljensko vprašanje. V petek 12. decembra bo običajni prosvetni večer ob 8 v verandni dvorani Uniona. Ta večer je posvečen izseljenskem vprašanju. To vprašanje je brez dvoma ena najbolj globoko raziskanih ran na našem narodnem telesu. Predavanje o naših izseljencih bo imel g. dr. A. Kuhar, bivši izseljenski komisar v Parizu. Predavatelj sam je šestkrat gledal v najbolj skrite kotičke izseljenskega vprašanja. Na to predavanje

Pričakovati je, da bo naletel svetovni mojster na hud odpor, posebno ker je poslal Ljubljanski šah. klub svoje najboljše igralce v boj. Brezdvomno bo mnogo partij odločenih že zelo zgodaj, ker je dr. Aljehin največji mojster v otvoritvah. Vendar se mu bodo rutinirani in teoretično podkovani prvaki našega domačega kluba tudi tu gotovo častno postavili po robu. Ker je na razpolago klubu le 20 šahovnic, bi bilo dobro, da vsak svojo šahovnico, če je lepa, prinese seboj. Igralci naj bodo točno ob pol 8 zvečer v dvorani, ker na zamudnike ne bodo čakali. — Vstopnice za gledalce se bo dobilo ob vходу v dvorano, in sicer za osebo 10 Din, za dijake 5 Din.

vljudno vabimo vse one, ki se zanimajo za to panogo socialnega vprašanja.

© 1500 letnice sv. Avgušlina proslave katoliške organizacije v nedeljo 14. decembra ob 20 z akademijo v veliki dvorani Uniona.

© Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v petek 12. decembra ob 8 popoldne ogled Blasnikovega litografskega zavoda. Ker je način litografskega proizvajanja malokomu znan, se vabijo vsi zainteresirani na ta ogled.

© Tretji violinski koncert letošnje koncertne sezone bo v petek, 19. decembra v Filharmonični dvorani. Koncertirala bo jugoslovanska violinska virtuosinja gdnja Mihajlovič Marija iz Beograda. Violinistka Mihajlovičeva je v svoji ožji domovini zelo dobro poznana kot izvrstna violinistka, priredila je v naši kraljevini že celo vrsto koncertov, koncertirala je pa že tudi z lepimi uspehi na Dunaju in po celi Češkoslovaški. Natančni program jav.

© Prvo zimsko kopališče, ki je zgrajeno za sportno plavanje in za skoke v vodo, imamo v Jugoslaviji Ljubljanci. Zgrajeno je poleg letnega kopališča S. K. Ilirije. Kdor se je udomačil v letnem kopališču, ta se bo tudi v zimskem, saj sta obe delo istega mojstra ing. Bloudeka. Zimsko kopališče je odprto vsak dan od 9. dopoldne do 20. zvečer.

© Zanimivo skioptično predavanje priredi Slovensko planinsko društvo v četrtek dne 11. decembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Snov predavanja: »V sedmih letih peš okoli sveta«. Predavatelj Edmund Zscheile iz Leipziga nam bo nazorno predložil s krasnimi skioptičnimi slikami lepe pokrajine in mesta iz vsega sveta. Posebno zanimiva bo pot skozi Indijo, o kateri bomo slišali o najnovejših in zanimivih dogodkih sedanjega časa. Predpodaža vstopnic v pisarni Osrednjega odbora v palači Kreditne banke IV. nadstropje. Sedeži so numerirani.

© Sv. Miklavž v drami. Vodstvi dnevnih otroških zavetišč na Prulah in v Florjanski ulici se najtopleje zahvaljujeta za bogate obdaritve 26 najrevnejših otrok. Posebna hvala pa ravnatelju drame g. Pavlu Goliji, na čigar prizadevanje se je mogla obdaritev vršiti in je tako sijajno uspela.

© Sam svoj detektiv. V torek zvečer, malo pred polnočjo, je ustavil pekovski pomočnik Ivan Marinko na Bleiweisovi cesti svojega tovariša Marjana Udovičiča: »Stoj, falot!« — »Kaj pa je?« se je delal nagovorjeni nevednega. — »Z menoj na policijo!« Udovičič se je nekaj časa upiral, končno pa je le moral z Marinkom na policijsko stražnico. Tam je Marinko povedal, da je Udovičič iz njegovega stanovanja na Jernejevi cesti istega dne vzel suknjič, kompletno moško obleko, klobuk, več perila, drugih predmetov in še listnino s 50 Din denarja. Skupno je napravil škode za 2250 Din. Udovičič je na policiji kmalu priznal tatvino in povedal, da jo je izvršil v družbi Antona Kljuna, s katerim sta si plen razdelila. Tega Kljuna je policija aretirala včeraj v neki gostilni v Kolodvorski ulici. Kljun je imel še celo nekaj Marinkovih stvari na sebi. Oba tatinska brata bosta romala sedaj pred sodnika, Marinku pa se je obneslo, ko je bil enkrat sam svoj detektiv.

© Polenovo namočeno, suho, mlado, najboljšo kvalitete vedno v zalogi; nadalje brusnični kompot, izbrano koroško blago na drobno in veliko po najnižji ceni nudi delikatessa F. R. Kovačič, palača Pokojniškega zavoda, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

Novo mesto

Ukrajeno je bilo v noči od torika na sredo pri g. Vidicu precej moške in ženske obleke, zlata ura ter zlatina in srebrnina. Sumi se, da je pokradel neki berač, ki je prispel včeraj po mestu. Orožništvo že zasleduje tatuj.

Kranj

Oddaja zakupna jetniške prehrane. Danes 11. t. m. ob 9 se vrši pri okrajnem sodišču v Kranju oddaja zakupna jetniške prehrane za dobo 3 mesecev, od 1. jan. do 31. marca 1931. Podrobni pogoji so na vpogled pri sodišču.

Iz občinske pisarne. Mestna občina naznanja, da se bodo v petek 12. dec. ob 11 dopoldne oddajali v zakup v občinski pisarni naslednji občinski dohodki: obe mestni tehnični, štantnina in tržnina za l. 1931. Natančnejši pogoji se dobe pri županstvu. V soboto 13. dec. ob 11 dop. se bo v občinski pisarni oddajal v zakup za l. 1931 gnojne mestne kladnice. — Občina kranjska bo prihodnje dni razpisala račune za porabljeni vodo v tekočem letu onim hišnim posestnikom, ki nimajo vodočevca. Odmera se je vršila pavšalno. Kdor ne bo s to odmero zadovoljen, se mu bo vmontiral vodočevce. Posestniki se prosijo, da pripadajoče odmerjene zneske čimprej nakažejo v plačilo.

Sport. V nedeljo 7. dec. je SK Sava iz Kranja odigral na igrišču v Trzinu nogometno tekmo s SK Trzin. Igra po svojem značaju je bila prav nekaj svojvrstnega in se ne more šteti v kategorijo dostojnih iger. Rezultat je bil neodločen 2:2, to pa največjo za sluzgi pristranske odločitve sodnika, ki SK Sava ni priznal več 11-metrov. Sicer so bili Kranjčani v stalni premoči. Trziški sportista publika bo pa tudi še morala študirati »sportni bonton« ali kako naj se obnašajo pri tekmah.

Kanalizacijska dela. Gradbeni odsek mestne občine je v torek začel z delom na novi kanalizacijski prog v Kokriškem predmestju. Nova proga bo priključena na že obstoječo napravo ob križišču pokopališke ceste, ki gre ob Mayerjevi pristavi mimo nove stanovanjske kolonije, z Jezersko cesto. Zaenkrat bo segala vzdolž ceste na Jezersko do vile »Franciskovo«. Težava bo pa podana v dejstvu, da je na novi progji zelo malo minimalen padec.

Poizvedovanja

Gospa, ki je v soboto dopoldne izgubila denarnico v trg pri »Solncu«, naj se osebno zgloši. Poziv! Dotična gospa, ki je v soboto 6. dec. vzela pri g. Dejaku na Vidovdanski cesti 22 pomočnoma drugo taško in ne svojo, se naproša, da isto odda ravnatam. V nasprotnem slučaju nosi vse posledice sama.

Panflavin-pastilje

za desinfekcijo ust in grla

Kamnik

Nezgoda delavca. V petek se je v tovarni na Duplici skladiščniku Demšarju pri kuhanju šelaka vnela obleka. Ker ni bilo v tem času nikogar v bližini, da bi mu priskočil na pomoč, je Demšar ves zbegan siekel proti bližnji gostilni Skofje, kjer so pogasili ogenj na njem in mu nudili prvo pomoč. Močno opečenega po rokah in životu ga je nato tovarnar g. Remec odpeljal z avtomobilom v bolnišnico.

Neprijetno presenečeni so bili v sredo zvečer sejmariji in krošnjariji, ki so se pripeljali v Kamnik, misleč, da bo v četrtek na dan sv. Barbare v Kamniku sejem. Sejmi pa se z letošnjim letom vrše pri nas vsak drugi terek v mesecu.

V vremensko hišico smo dobili novo precizno uro, ki bo uravnavana točno po kolodvorski uri.

Št. Jernej na Dolenjskem

Smrtna kosa. Bela žena, ki nikomur ne prizanesa, se je v soboto oglašila pri Grabnarjevih v Razdrtem in zahtevala svojo žrtve. Iztrgala je iz naročja družine otrokom dobro mamico, možu zvesto pomočnico in domu skrbno gospodinjico. Grabnarjeve krščanske mame Ane ni več. Pravični Sodnik jo je poklical k sebi po kratki boleznij uživat večno plačilo. Naj bo možu Andreju in sedmerim otročičem v tolažbo to, da je Bog ni poklical k sebi nepripravljen.

Med nebeske krilatec se je preselil Zagore Jožek, učenec I. razreda, doma iz Javorovce. V sredo je bil še v šoli, v petek ga je oče pripeljal k zdravniku, pa je med ordinacijo umrl.

Gospodinjaka šola v Št. Jerneju javlja, da se po novem letu zopet začne trimesečni tečaj. Prijavit se je pri vodstvu šole v Vovkovi hiši.

Ljubiteljem dolenskega evička naznanjamo, da imamo še polne sode izborne kapljice. Sv. Martin nam je pobral samo most, za zameno pa nam je pustil prav toliko vina. Cena 4—5 Din.

Jesenice

Marijin praznik 8. decembra so Jeseničani lepo praznovali. Pri popoldanskem opravilu v mestni župni cerkvi se je vršila gniljiva slovesnost sprejema deklet v Marijino družbo. Zvečer pa se je vršila v Krekovem prosvetnem domu dramska predstava »Od sveta obsojenec«. Tri dni pa se je v kinu Krekovega prosvetnega društva predvajal eden izmed najlepših današnjih filmov »Materinska ljubezen«.

Sport

SMUCARSKI TEČAJ SK ILIRIJE

Ob božičnih praznikih od 26. do 31. decembra bo priredila SK Ilirija smučarski tečaj za svoje člane in sicer ob ugodnih snežnih razmerah v Ljubljani, v nasprotnem slučaju pa v Planici ali v Dovju. Tečaj se bo vršil pod strokovnim vodstvom priznanega in renomiranega mednarodnega tekmovalca ter večletnega državnega prvaka g. Joška Janše, katero ime jamči, da bo tečaj res prvovrsten. Preskrbljeno bo tudi za dobro in čim cenejšo oskrbo. Podrobnosti objavimo kasneje. Prijave se sprejemajo do 20. decembra v kavarni Evropa. SK Ilirija.

ILIRIJA—RAPID (MARIBOR)

Ob polnovolnem vremenu bo igrala SK Ilirija v nedeljo 14. decembra z mariborskim SK Rapidom. Ker je protest Ilirije proti zabrani igranja še vedno nerešen, se bo tudi ta tekma odigrala kot nejavna tekma brez vstopnine in samo za člane, oziroma po članih vpeleane prijatelje obeh klubov Rapid bo nastopil v najmočnejši sestavi, tudi z igralci, ki v jesenskem prvenstvu zaradi zabrane igranja niso smeli nastopati; v tej sestavi je Rapidovo moštvo popolnoma enakovredno mariborskemu prvaku.

REDNI OBČNI ZBOR SK ILIRIJE

Redni letni občni zbor SK Ilirije se bo vršil v petek, 19. decembra ob 20 v dvorani OUZD, Miklošičeva cesta. V prvotnem razpisu občnega zbora je bil pomotoma objavljen datum 18. decembra, kar odbor tem potom popravlja. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora, sekciskih načelstev in revizijskega odbora ter podelitev absolutorije odstopajočemu odboru; 2. volitve upravnega odbora, načelnikov sekcij, revizijskega odbora in razsodišča; 3. predlogi odbora in samostojni predlogi članov. Samostojni predlogi članov morajo biti šest dni pred občnim zborom, torej najkasneje 14. decembra, izročeni odboru s podpisani na manj desetih do glasovanja upravičenih članov. Ako bi bil občni zbor ob določeni uri nesklepčen, se bo vršil v zmislu § 13 klubovih pravil pol ure nato nov občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu prisotnih. Odbor vabi članstvo k obilni udeležbi. Dobrodošli tudi prijatelji kluba! Odbor SK Ilirije.

SPD Litija-Zagorje, smučarski odsek, priredi v slučaju ugodnega vremena v dneih od 28. decembra do 1. januarja smučarski tečaj na Sv. Planini, ki ga bo vodil učitelj JZSS iz Ljubljane. Celodnevna prehrana in prenočnica v zakurjeni sobi bo po 35 Din za osebo, prijavljena pa Din 20 in jo je plačati ob nastopu v tečaj. Prijavit se je takoj na SPD, pododbor Zagorje, da pripravimo primerno udobno sobe in prehrano. Ker se je v Zasavju zadnja leta smučarski sport močno razvil, je upati, da se prijavijo dovolj obiskovalcev za ta tečaj. Ugodno priliko imajo razna sportna, planinska in druga društva, da pošljejo v tečaj svoje člane.

Iz društvenega življenja

Izredni občni zbor bo imela podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani v soboto, 13. t. m. ob 19.30 v salonu gostilne Lozar na Št. Jakobskem trgu. Ker se bo sklepalo o delovnem programu podružnice in volil nov odbor, so vsi člani obvezani, da se udeležijo tega občnega zbora. Posebnih vabil ne bo.

»Ljubljana«. Drevi ob osmih važna pevska vaja. Radi bližnjega nastopa v Radio-Ljubljana in pa radi Silvestrovega večera udeležba obvezna. — Pevovodja.

Združenje jugosl. inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki bo v petek, dne 12. dec. 1930 ob 20 v družabnem lokalnu na Kongresnem trgu 1-II (Poslopje »Kazine«). Predaval bo gosp. dr. ing. Miroslav Kasal o temi: Statistični proračuni gradbenih konstrukcij v luči prakse. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Cerkveni vestnik

Običajna mesečna obnova za duhovnike bo danes ob 3 popoldne v Domu. — Vodstvo doma.

Kulturni obzornik

France Vodnik:

Mladi PEN

(K današnjemu literarnemu večeru.)

Ljubljana je zaenkrat poleg Londona edini center, kjer obstoja tudi Mladi PEN. In prav v zgledu, a ne samo zgledu, marveč tudi zanimanju angleških tovarišev, ki so ga pokazali za našo organizacijo, se imamo zahvaliti, da smo letos ustanovili Mladi PEN tudi v Ljubljani. Mladi PEN je v svojem delovanju sicer popolnoma samostojna sekcija, vendar pa se je uokvirila v organizacijo matičnega kluba (PEN-klub slovenski center Ljubljana), tako da pravno in formalno ne tvori zase posebnega korpusa. Kakor matica, ima tudi Mladi PEN nalogo »gostiti medsebojno družabnost, do ševno delovanje ter pospeševati mednarodni sporazum med prijatelji.« Vendar pa obstoj naše organizacije ne more biti utemeljen edino v volji po gojitvi družabne skupnosti med nami samimi kakor tudi med nami in inostranci. Tudi to je naloga PEN-a, o tem ni nobenega dvoma in mi verujemo, da je posredovanje kulturnih sil v prvi vrsti zmožno, zožiti daljave, ki danes ločijo zemlje in narode med seboj in jim branijo, da se ne morejo združiti v objeme bratstva. Toda pred to nalogo, seznanjati našo zemljo s širokim svetom ter njemu pošiljati pozdrave z naše — vidim važnejšo nalogo, ki nas žge in boli do globočin vesti. Ta naloga se zdi, raste pred nami v dve smeri. Prvič mi danes bridko občutimo pomanjkanje prave narodno-kulturne vzgoje, ker se je ta pri nas vršila vedno le z vidika ideje, namesto kvalitete in je zato ustvarjala vrednostne pojme v diferencirajočem in zato relativnem, namesto v sintetičnem, absolutnem zmislu. To je bila naravnost tragična krivda slovenskega kulturnega razvoja, da so se namreč vrednote presojale z vidika pripadnosti. Naša prva naloga je torej, da se mora v okviru PEN-a vzgojiti nov rod, ki bo res da morda rasel v vse smeri življenja, ki pa bo vendarle v kulturnih odnosih enoten, človeški in preprost, brez vsake ekskluzivnosti in duševnega nasilja.

Drugo, kar moramo danes poudariti in kar opraviči in utemeljuje naš obstoj, pa je s povedanim — lesnjsi vzročni zvezi. Mislim namreč, da nam je zlasti danes, ko sta materializem in utilitarizem izpodrinila človeško preprostost, potrebna enotnost v osnovnem vprašanju glede slovensitva, potrebna radi vere v naše življenje. Brez te vere ne moremo živeti, ne moremo ustvarjati, se ne moremo razvijati. Res, da je tu odločilna samo osebnost, toda gotovo ni vseeno, ali čutiš ob sebi še koga, ki misli in čuti prav tako kot ti in ki se bori s teboj. V tem vidim glavno zmisel naše eksistence in imperativ, ki nam velja, da ostanemo ustvarjalci med seboj v najtesnejši zvezi. V to nas pozivata ne samo naš čas in naša lastna usoda, marveč predvsem tudi duh in spomin vseh tistih velikih mož naše domovine, ki so skozi vekove suženjstva gradili slovenstvo in razodevali lepoto naše duše, verni razodevam materine besede. To duhovno dediščino sprejemati vase in po njej živeti dalje, vedno višje in bogatejše, je tudi danes neobhodnost vsakega poštenega slovenskega človeka — »nas vseh, kar nas dober je ljudi«, kakor je rekel naš veliki vodnik Prešeren.

Liter. večer Mladega PEN-kluba

Nocoj ob 8. uri se predstavijo javnosti prvič strnjeno člani ljubljanskega mladega PEN-kluba na literarnem večeru, na katerem bodo čitali svoja dela. Prireditelj, ki ima velik kulturni pomen, se bo vršila v zeleni dvorani hotela »Union«, nastopili pa bodo:

predsednik France Vodnik z esejem, kar je pri nas nekaj novega. France Vodnik je znan esejist in pesnik ter je pričakovati, da bo njegovo predavanje nudilo poslušalcem obilo zanimivega; pesnik Anton Ocvirk, ki je v Zvonovem krogu gotovo najvidnejši pesniški sodelovnik in čigar formalno izbrušena lirika bo gotovo močno učinkovala na poslušalce;

pesnik Mile Klopčič, čigar krepka lirika je prežeta s socialnim čustvovanjem; pisatelj Mrzel-Frigid, ki bo čital svojo originalno, zelo kultivirano in motivno zanimivo prozo.

Toplo priporočamo poset te prireditve. Vstopnina: za dijake 2 Din, za osiale 5 Din.

Berlioz: Faustovo pogubljenje

Glasbena Matica je priredila to sezono že drugi večji koncert, na katerem nam je podala v torek 9. t. m. Hektorja Berliozova slovito legendo za soli, zbor in orkester z naslovom »Faustovo pogubljenje«. Berlioz ima, čistokrven romantik, v času romantike svojvrstno mesto, ki se pa zdi čudsko brzokone le njegovim sodobnikom. Nam, današnjikom, se vidi, da je njegov ogromni genij posegel daleč preko svoje dobe in da govori modernemu času, zakaj marsikaj je povedal, kar so šele davno po njegovi smrti spoznali za novo skladatelji našega veka. Legenda ima podnaslov »dramatična«, kar tudi je, ima pet delov, deloma povzetih po Goethejevem Faustu in pomeni vsebinski niz vseh močih naravnih in fantastičnih doživetij od ljubke lirike pomladnih občutkov in prve ljubezni pa vse skozi ogromno skalo do demonske slike pekla in pogubljenja. V silovitih kontrastih je nanizal skladatelj ogromno čustvene vsebine v to delo, ki ga vsebinski in formalno označuje silno ostra karakterizacija, originalneta in fantastična drznost, ki v svojem času nima nobene primere.

Delo je izvajal operni orkester, pomnožen s člani Orkestralnega društva in konservatoristi, pomnožen zbor Glasbene Matice in solisti Zlata Gungjevac (Marjetica), Robert Primožič (Mefisto), Goštič (Faust) in Petrovič (Geder). Dirigiral je ogromno delo s poglobljenjem in elanom direktor Polič. Solisti so svoje vloge prav lepo rešili. Zelo obširno svojo vlogo je odprl g. Goštič s krasnim tenorjem in doživljenjsko izvrsten je bil Primožič v karakterizaciji Mefista. Krasni sopran Gungjevec in njeno lirsko poglobljeno prenašanje sta storila svoje v prosep delu. Zbora je bilo slišati malo manj, ali uvežban ali siguren kakor nekdanje čase. Imel pa je tudi silno težko nalogo. Orkester je svojo nalogo precizno rešil.

Vsakogar veseli, če vidi na odru tolik aparat. Kaj vse lepega in aktualnega bi se dalo s tem aparatom napraviti... Naj bi še večkrat nastopil in nam podajal svetovna dela in ne pozabil tudi na moderno, ki je producirala lepo vrsto uspešnih oratorijev in drugih vokalno-instrumentalnih večjih skladb.

Gospodarstvo

Razpis velikih cestnih del v Ljubljani. Uprava občine ljubljanske razpisuje ofert. licitacijo za prevoz dobave tlakovalnega materiala granitnih robnikov za 1.27 milj. Din, drobnega tlaka za 3.24 milj. in regularnih nizkih sedmakov za 1.74 milj., skupno za 6.25 milj. Licitacija se vrši 20. jan. ob 11 v mestnem gradbenem uradu, soba št. 5. — Istotam se nadalje vrši dne 21. jan. ob 11 licitacija za prevoz zemeljskih del in priprave planuma (0.99 milj. Din), za polaganje robnikov in drobnega tlaka na Vilharjevi, Smartinski in Masarykovi cesti ter na Carinskem dvorišču v Ljubljani (za 0.78 milj.), skupno za 1.77 milj. — Nadalje se istotam vrši dne 22. jan. ob 11 licitacija za zemeljska dela in pripravo planuma, polaganje robnikov in regularnih nizkih sedmakov ter naprav valjenega asfalta na betonski oz. makadamski podlagi na Resljevi, Gosposvetski, Celovski in Bleiweisovi cesti za 7.42 milj. Din, nadalje za zalivanje regulatornega tlaka na Miklošičevi, Resljevi, Masarykovi, Gosposvetski in Celovski cesti z vročo bituminozno zmesjo ter za zalivanje drobnega tlaka na Smartinski in Masarykovi cesti z asfaltno emulzijo za 0.55 milj. Din, skupno 7.97 milj. Din. — Skupno se bo torej oddalo pri teh treh licitacijah cestnih del za 15.994 milj. Din, približno 16 milj. Din.

Iz »Službenih novic«. »Službene novine« z dne 9. t. m. prinašajo v prilogi »Zakon o sporazumu med vlada in kr. Jugoslavije in Romunije na eni strani in na drugi strani nar. združenje imetnikov obveznic 3% madj. posojila (gerdapsko posojilo), o obnavljanju in organizaciji finančne službe tega posojila«, nadalje »Začasni trgovinski sporazum med našo kr. in egipško kraljevino« (Tarifnega dela sporazuma nima), nadalje še prinašajo ratifikacijo mednarodne konvencije o pobujanju ponarjanja denarja (s protokolom in fakultativnim protokolom).

Borza

Dne 10. decembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečaji ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil znaten, posebno v devizi Newyork, katere je bilo zaključeno nad 1 milijon Din. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2277 bl., Berlin 1348—1351 (1349.50), Bruselj 790.25 bl., Budimpešta 987.65—990.65 (989.15), Curih 1.094.40—1.097.40 (1.095.90), Dunaj 794.34—797.34 (795.84), London 274.27—275.07 (274.67), Newyork 56.335—56.535 (56.435), Pariz 222.17 bl., Praga 167.73 bl., Trst 296.11—296.28.

Zagreb. Amsterdam 2272.75—2278.75, Berlin 1348—1351, Bruselj 788.14—791.14, Budimpešta 987.65—990.65, Curih 1.094.40—1.097.40, Dunaj 794.34—797.34, London 274.27—275.07, Newyork 168.13, Trst 295.22—297.22. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 7.7 milj. Din.

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 207.775, Atene 6.675, Berlin 123.10, Bruselj 72.08, Budimpešta 90.26, Bukarešta 3.06375, Carigrad 2.445, Dunaj 72.63, London 25.06125, Madrid 57.15, Newyork 515.90, Pariz 20.2725, Praga 15.305, Sofija 3.735, Trst 27.0325, Kopenhagen 138.025, Varšava 57.85, Stockholm 138.45, Oslo 138, Helsingfors 13.—.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendence za državne papirje je bila danes nekoliko čvrstejša. Predvsem moramo omeniti uvrstitve 8% Bler. pos., dočim so ostali papirji bili v glavnem neizpremenjeni. Voja škoda je bila zaključena po nižjem tečaju kakor včeraj, na koncu borze pa je bila čvrstejša. Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, zaključki so bili v delnicah Union banke po 190, nadalje je bila zaključena Srbska banka po čvrstem tečaju 195, Jugobanka pa je bila v začetku zaključena po 77.50, kasneje pa se je uvrstila na 78. Industrijski papirji beležijo zaključke v delnicah Slaveksa po 50, nadalje v delnicah osješke Sečerane po 298, torej po neizpremenjenih tečajih.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., tob. srečke 50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastedična 935 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 235—255, Ruše 235—255.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 85.50—87 (87), agrari 52.50 bl., vojna škoda ar. 427—427.50, kasa 427, 428 (427), 12. 427.75—428 (427.75), 2. brez kupona 417.50—418. (418, 417.50), srečke Rdeč. križa 52 b., 8% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% Bler. pos. 81 do 81.50 (81.50), 7% pos. DHB 80—81, 6% obv. begl. 70—72. — Bančne delnice: Ravna gora 75 d., Hrvatska 50 d., Katoliška 35—37, Poljo 56—57, Kreditna 96 d., Union 190—191 (190), Jug 77.50—78 (77.50, 78), Lj. kred. 122 d., Medunar. 67 d., Narodna 36 d., Prastedična 930 d., Etno 135 d., Srbska 195—199 (195), Zemaljska 127—129. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d., Guttmann 132 do 132, Slaveks 50—52 (50), Slavonija 200 d., Našice

995 b., Danica 100—101, Pivara Sar. 200 d., Drava 235—236, Sečerana Osjek 298—300 (298), Nar. ml. 20 d., Osj. ljev. 200 d., Brod. vag. 90 d., Union 95 do 105, Vevče 124 d., Isis 40—45, Oceania 222 do 227, Jad. plov. 590 b., Trboveljska 372—375.

Belgrad. Narodna banka 8.125—8.150, 7% inv. pos. 87—87.50, agrari 52, vojna škoda 427.50—428, 12. 428, begl. obv. 71—71.50, 7% Bler. pos. 51.50, 4% pos. DHB 80.50—81.

Dunaj. Don.-sav.jadr. 86.20, Wiener Bankverein 16.80, Creditanstalt 47.—, Escomptes. 157.25, Zivno 88.75, Union 23.60, Aussiger Chem. 156.50, Mundus 140.50, Alpine 18.75, Trboveljska 46.75, Kranjska ind. 41.25, Leykam 3.20, Rima Murany 64.25.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80.50—81, Newyork: 8% Bler. pos. 91.75—92.50, 7% Bler. pos. 80.50—81, 7% pos. DHB 79.75—80.375.

Žitni trg

Tendence na žitnem trgu je v splošnem ostala neizpremenjena. Pšenica je slejkoprej čvrsta in je zanjo veliko povpraševanja, ponudba pa je nadalje slaba kakor tudi dovozi. Danes se je plačevalo za gornjebačko blago že 145. Tendence za koruzo je nadalje neizpremenjena čvrsta. Trguje se staro blago po 102.50—105, stara okrogla koruza pa po 112.50—117.50, umetno sušena po 87.50, času primerno suha s kvalitetno garancijo do namembne postaje 87.50. Tendence za moko je stalna in se trguje na bazi 252.50 za srednje dobro baško znamko.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad, 10. dec. Pšenica: ban. Tisa šlep 140 do 142.50, ban. Bega šlep 135—137.50, gbn. 140 do 145, jbn. 135—137.50. Ječmen: neizpremenjeno. Koruza bč., sr. stara 97.50—100, bč., sr. nova 80—85, bč., sr. dec. jan. 85—87.50, bč., sr. marc. april, maj 95—100, sr., nova posušena 96—98, ladja 96—98. Otrrobi bč. v jutu vrečah 75—80, sr. 72.50—77.50, ban. 70—75. — Promet: pšenica 25, ječmen 2, koruza 26, moka 5, otrrobi 13 vagonov. — Tendence: mirna.

Budimpešta. Tendence: mirna. Promet: miren. Pšenica: marec 15.46, zaklj. 15.46—15.47; maj 15.31—15.32, zaklj. 15.32—15.33. — Rži: marec 9.84 do 10.—, zaklj. 9.96—9.97. — Koruza: maj 12.63—12.84, zaklj. 12.76—12.77, trans. maj 10.55—10.72.

Velour modni svet. rips. plis
Velika izbira niske cene
t. MUKLAGE - "Pr. Skolb"
Ljubljana
Liparjeva ulica - Mednarodna ulica - Pred Sikofito

Pozor! Pozor!

Gramofone, gramofonske plošče, šivalne stroje, kolesa in drugo — kupite zelo ugodno pri **S. AMON, Maribor, Glavni trg 5.**

Tudi na obroke! Tudi na obroke!

Kompletne CIRCULARNE ZAGE, tudi POSAMENE LISTE in VRETENA
do avlja po konkurenčnih cenah
FERDO SMOLA, So. Jurij o. J. 2.

GOSPODINJE

preskrbite se za božič z dobro pečenko. Ciril Žagar, Sunja, Savska banovina, razposilja zaklane pitane purane, kuretinino in debele gosi v zavrtkih od 5 kg naprej. Debele gosi po 20 Din kg franco vsaka postaja v Sloveniji.

Radio

Moderen princ.

Moderen princ je brez ugovora princ Harald, brat danskega kralja. Prevzel je bil pokroviteljstvo nad nedavno odprto radio razstavo v Kopenhagenu. Moral bi bil seveda izgovoriti v ta namen slavnostni govor. Tega pa ni mogel storiti, ker se ga je polotila huda influenca in je moral ostati doma. Pograbil je za telefon in naročil v tovarno za gramofonske plošče naj se mu dostavi aparat za snemanje gramofonskih plošč. V copatah in domači obleki je nato princ prebral že pripravljeno otvoritveno govor, ki so ga snemali na gramofonsko ploščo. Drugi dan so ploščo pri otvoritvi seveda reproducirali v zvočniku in dosegla je kajpak silen uspeh. Mi bi le dodali princu, da docela s časom le ne koraka. Prihodnjič bo namreč moral misliti tudi na zvočni film. V tem slučaju bi se le še moral preobleči v svojo krasno uniformo, da bi ga ljudstvo ne le slišalo ampak tudi videlo, dasi bi sam istočasno lahko sedel doma...

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 11. decembra: 12.15 Plošče (slovenske pesni, plesna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas. plošče, borza. — 17.30 Otroška ura. — 18.00 Plošče. — 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje. — 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Geologija zemlje. — 20.00 Prenos ljubljanske opere Hasanaginica (Safranek). — 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče.

Petek, 12. decembra: 12.15 Plošče (resna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas. plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. Reja: Vremensoslovje. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 19.30 Gospodinja ura, ga. Zemljanova. — 20.00 Pevski solistični večer Stjepana Ivelja, člana mariborskega nar. gledališča. — 20.30 Prenos govora svetov. šah. mojstra dr. A. Aljehina iz Kazine. — 21.00 Koncert radio orkestra. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 12. decembra.

Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.30 Narodni naprevi. 18.00 Plošče. 18.30 Belgrad pod Karadordijem.

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za nikake dolgov, katere bi napravil kdorkoli, brez mojega osebnega dovoljenja, na moje ime.

Josip Lavtižar, trgovec v Kranjski gori.

Za Božič in novo leto
Dvokolesa, motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. — Ceniki franko.
„TRIBUNA“ F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Zensk brado in nadležni lasje pod pazduho, na rokah in na nohah bodo s pomočjo CITO-KUR (akoj odstranjeni, zlasti na obrazu in na nohah, ki so pokrite le s prozornimi svetilnimi nogavicami, padajo ti motili lasje v oči, in so Vas osvobodijo že velikokrat zaveli v neprimerno, CITO od-trani vse nezaželene lasne izrastke v nekaj trenutkih garantirano, brez bolečin, brez nevarnosti, popolnoma in za vedno. — Gospa T. piše: »Počutil sem se srečno, odkar sem s CITO lasnim s-vračnikom, odstranila korenine nezaželenih lasnih izrastkov.« — Uporabljajo tudi gospodje. Brile brez mila, brez noža, brez aparata. — ena 12 Din, 3 steklenice 25 Din. Dr. Nic. Kémeny, Košice D Poštni predal 12 M 25. C. S. R

Naznanilo

Štefan Rovšek, fotograf, Kranj

je preselil svoj fotografski atelje v lastno hišo ob cesti proti pokopališču. — Obenem **otvori trgovino s foto-aparati in foto-potrebščinami**

po najnižjih cenah. — V izdelavo sprejemam vsa amaterska dela, ki se izvršujejo v najkrajšem času. — Ob otvoritvi novega ateljeja se cenjenemu občinstvu vljudno priporoča v nadaljnjo naklonenost in za obilen obisk.

Za Božič

pokloni

PEC.

Darilo ne stane nič, ker se samo izplača.

Božična prodaja samo od 6. decembra do 6. januarja.

Pri plačilu v gotovini 10% božični popust ali na obroke pod ugodnimi pogoji.

»Zephir« d. d., Subotica tvornica peti in emaja

Varujte se slabih ponaredb.

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch, Celje: D. Rakusch; Maribor: Pinter & Lenard

20.00 Radio kvartet. 20.30 Vokalni koncert. 21.00 Violinski koncert. 21.45 Klavirski koncert. 22.50 Balalajke. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 17.00 Glasba. 20.30 Belgrad. 22.40 Lahka glasba. — **Budapest:** 17.25 Koncert: Dunajske melodije. 19.50 Koncert opernega orkestra. 21.30 Piano, nato ciganski orkester in plošče. — **Dunaj:** 11.00 Plošče. 15.25 Popoldanski koncert. 20.00 Koncert dunajskega moškega pevskega zbora. 21.00 Komorna pianoforte. 21.10 Plošče. — **Milan:** 19.30 Zabavna glasba. 20.30 Plesna glasba. 21.00 Lahka glasba. 21.30 Komedija. — **Praga:** 19.00 Violina. 19.15 »Cyrano de Bergerac« (prenos iz studija). 22.20 Mor. Ostrava. — **Laugen-beg:** 19.45 Koncert: komorni orkester. 22.30 Koncert. 23.30 Plošče. — **Rim:** 17.00 Koncert: plesna glasba. 21.15 Koncert, petje, glasba. — **Berlin:** 20.10 Simfonični koncert. 22.20 Plesna glasba. — **Katovice:** 17.45 Lahka glasba. 20.15 Simfonični koncert filharmonije. — **Toulouse:** 18.55 Simfonični orkester. 20.00 Argentinski orkester. 22.00 Vojaška godba. 23.00 Simfonični koncert. — **Mühl-acker:** 16.00 Koncert. 19.30 Dunajska glasba. 20.00 »Prvi strelec, slušna igra. 21.15 Pesmi. 21.40 Koncert orkestra. — **London:** 19.55 Pianoforte. 21.00 Vojaška godba. 22.30 Koncert orkestra. — **Mor. Ostrava:** 19.15 Praga. 22.20 Ljudska glasba. — **Leipzig:** 16.30 Zabavna glasba. 21.20 Zabavni koncert.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 11. dec.: Zaprti.
Petek, 12. dec.: SVETI PLAMEN. Red A.
Sobota, 13. dec.: SERIJA A-000001. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 14. dec. ob 15: UTOPIJENKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: GOSPA MINISTRICA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 15. dec.: SEN KRESNE NOCI. Red D.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 11. dec.: Hasanaginica. Red B.
Petek, 12. dec.: Zaprti.
Sobota, 13. dec.: BOHEME. Red C.
Nedelja, 14. dec. ob 15: TOSCA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: CAR IN TESAR. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 15. dec.: Zaprti.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 11. dec. ob 20: »Aleksandra«, ab. B. Kuponi.
Petek, 12. dec.: Zaprti.
Sobota, 13. dec. ob 20: »Škrjančkov gaj«, ab. C. Znižane cene. Zadnjič.
Nedelja, 14. dec. ob 15: »Aleksandra«. Kuponi. — Ob 20: »Gospa ministrovka«. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 15. dec. ob 20: »Lutka«. Gostovanje marib. gledališča.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjižnice v Ljubljani 20. zvezek: Svetnik. 28. zvezek: Slavica. 29. zvezek: Slavica. 30. zvezek: Slavica. 31. zvezek: Slavica. 32. zvezek: Slavica. 33. zvezek: Slavica. 34. zvezek: Slavica. 35. zvezek: Slavica. 36. zvezek: Slavica. 37. zvezek: Slavica. 38. zvezek: Slavica. 39. zvezek: Slavica. 40. zvezek: Slavica. 41. zvezek: Slavica. 42. zvezek: Slavica. 43. zvezek: Slavica. 44. zvezek: Slavica. 45. zvezek: Slavica. 46. zvezek: Slavica. 47. zvezek: Slavica. 48. zvezek: Slavica. 49. zvezek: Slavica. 50. zvezek: Slavica. 51. zvezek: Slavica. 52. zvezek: Slavica. 53. zvezek: Slavica. 54. zvezek: Slavica. 55. zvezek: Slavica. 56. zvezek: Slavica. 57. zvezek: Slavica. 58. zvezek: Slavica. 59. zvezek: Slavica. 60. zvezek: Slavica. 61. zvezek: Slavica. 62. zvezek: Slavica. 63. zvezek: Slavica. 64. zvezek: Slavica. 65. zvezek: Slavica. 66. zvezek: Slavica. 67. zvezek: Slavica. 68. zvezek: Slavica. 69. zvezek: Slavica. 70. zvezek: Slavica. 71. zvezek: Slavica. 72. zvezek: Slavica. 73. zvezek: Slavica. 74. zvezek: Slavica. 75. zvezek: Slavica. 76. zvezek: Slavica. 77. zvezek: Slavica. 78. zvezek: Slavica. 79. zvezek: Slavica. 80. zvezek: Slavica. 81. zvezek: Slavica. 82. zvezek: Slavica. 83. zvezek: Slavica. 84. zvezek: Slavica. 85. zvezek: Slavica. 86. zvezek: Slavica. 87. zvezek: Slavica. 88. zvezek: Slavica. 89. zvezek: Slavica. 90. zvezek: Slavica. 91. zvezek: Slavica. 92. zvezek: Slavica. 93. zvezek: Slavica. 94. zvezek: Slavica. 95. zvezek: Slavica. 96. zvezek: Slavica. 97. zvezek: Slavica. 98. zvezek: Slavica. 99. zvezek: Slavica. 100. zvezek: Slavica.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955

Ko strele so se podile lordu Horacu misli po glavi. V kratkih minutah molka je premislil vsestransko načrt in našel, da je bil dobro premišljen. Mreža je bilo dobro spletena. Nobena zanjka ni popustila. Od tega trenutka dalje se je nagibal k prepričanju, da hoče Cir Stonard pošteno mir. Vprašanje, ali ga hoče tudi Anglija, je stalo na drugi deski. Imela pa je po tem vsekakor možnost, da si izbira čas za spopad po mili volji.

Lord Maitland je smatral zadevo za dovolj važno, da se odpelje v London na razgovor. Prepustil je dr. Glosina gostoljubnost Maitland Castlea in družbi lady Diane.

Maitland Castle so zgradili v času Tudorjev. Poznejše prezidave se ustvarile v notranjosti več zraka in luči, ne da bi predrugačila vidno zunanost. Pred južno stranjo gradu je ležala široka ploščad, ki jo je ločila od vrta stena, preprežena z bršljanom in indijskimi šipkami.

Grajski vodometi so delovali. Iz ogromnih levjih žrel so brizgali široki curki v školjke, polnili velik ribnik in se slednjič izlivali v obliki bičnatega potoka v jezero.

V senci bresta je sedela lady Diana v udobnem pletenem stolu. Knjigo, iz katere je čitala, je držala leno v roki.

Nasproti ji je sedel dr. Glosin.

»Gospod doktor... Vašemu zanimanju za mojo osebo se čudim... Prekaša daleko ono, ki mi ga izkazujejo drugi gostje, in... kakor bi rada, da bi se mi izkazovalo.

Moj soprog mi je dejal, da vršite v blagor naše domovine koristno delo, da pomagate vzdrževati mir med obema deželama. To je v mojih očeh velika zaslug. Daje vam marsikako svobodo. Toda vsaka svoboda ima meje...

Diana Maitland se je navdušila, ko je govorila o vzdrževanju mira. Proti koncu je izzvenel njen glas hladno odklonilno.

»Vaše gospodstvo daje mojim besedam napačen pomen. Kar sem rekla, je tesno zvezano z dobrobitjo naših obeh dežel.

»Gospod doktor, govorite v ugankah. Pri najboljši volji ne morem najti nobene zveze med mojim bivanjem v Parizu kot dekle in blagrom naših dežel. Občudujem pa vaše raziskavanje. Res ste prav točno poučeni o moji prošlosti...

»V resnici sem, lady Diana. Se natančneje, nego si mislite.

»Prosim, gospod doktor, nimam ničesar prikri-vati...

Diana Maitland je izgovorila trdo in zaničljivo, da bi za vedno odbila neprijetnega vsiljivca.

»Rekel sem vašemu gospodu, da ogroža naši obe deželi mogočen in nevaren sovražnik.

»Slišala sem že o tem, gospod doktor.

»Sovražnik je Erik Truvor.

Počasi je izdaval dr. Glosin besede. In besedo za besedo je lahko zasledoval učinek.

Lady Diana, ki je še pravkar kazala posmehljivo premoč in hladno odklonilen mir, je pobledela. Njene oči so se razširile, ko je čula ime Truvor, kakor da vidi pošast. Njen obraz je bil zelo blede. Mnogo bolj ko veseli mir je kazala strastna razburjenost, ki se je zrcalila v njem, vso čudovito lepoto tega obraza. V sijajnem okviru bogatih temno rjavih las, z napol odprtimi ustnicami in drhtečimi nosnicami je imel ta obraz nekaj vražjega. Iz njenih oči je prišel žar plam-teče jeze, smrtnega sovraštva.

»Erik?!... Erik Truvor...?« je zaklicala divje. Vrgla je glavo nazaj in pogledala Glosina z vprašujočim pogledom.

»Kako morete izgovoriti ime, ki že samo pomeni zame težko žalitev.«

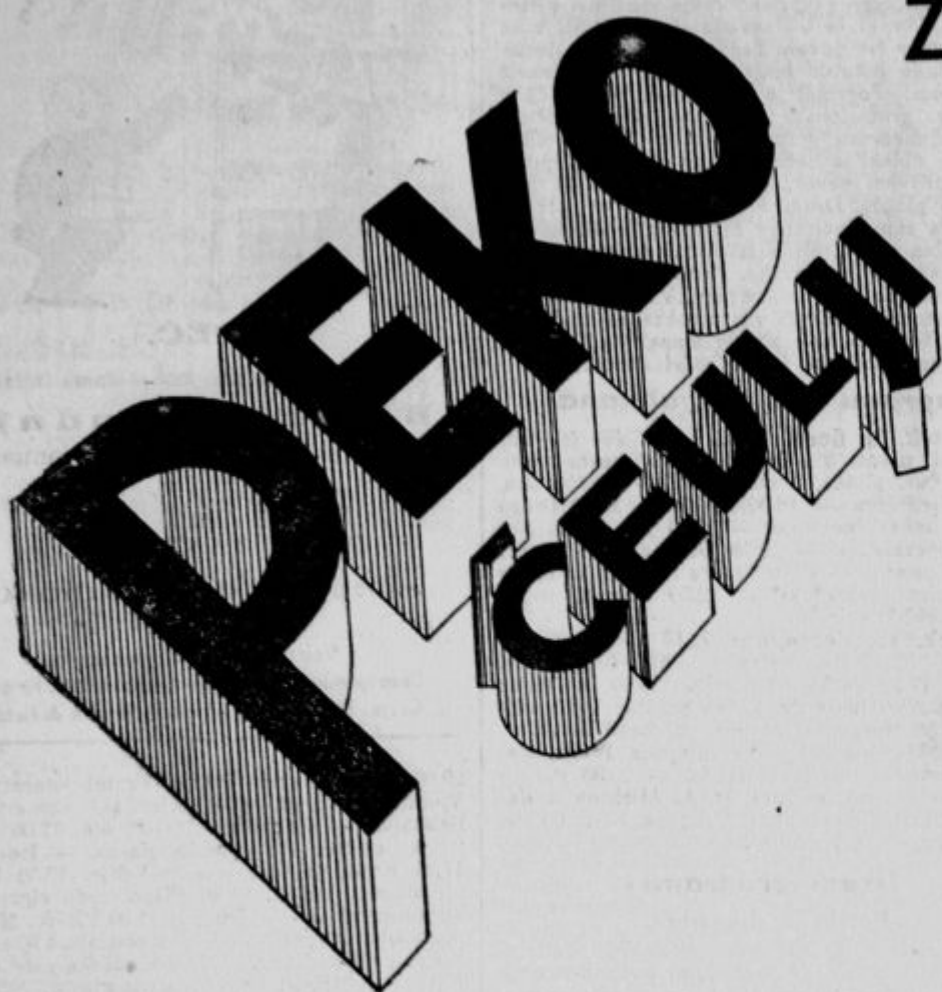
»Imenoval sem moža, ki težko ogroža danes naši dve deželi... in je pred dolгими leti, lady Diana, vdrl tudi enkrat v vaše življenje.«

»Kaj pravite? Erik Truvor ogroža... ogroža veliko Anglijo, ogroža celo Ameriko?... Samcat mož najmočnejše države sveta? Naj smatram to za šalo, gospod doktor...

Njen glas je zvenel grozeče. »Tako bi mi bila vaša prisotnost v Maitland Castleu od tega trenutka za vedno nezaželjena.«

»Z vašo nemilostjo bi se sprijaznil, če bi mogel označiti trdo resnico kot lažko šalo.

Imenoval sem Erika Travorja. Skupno z dvema prijateljskima stanuje na Švedskem ob finski meji. Eden njegovih prijateljev je Silvester Bursfeld, sin onega Gerharda Bursfelda, ki sem ga pred tridesetimi leti spraval v Tower. Oba poznata očelovo skrivnost

ZNIŽALI SMO PONOVRNO CENE PRIZNANA KVALITETA ČEVLJEV PA JE OSTALA NEIZPREMENJENO PRVORAZREDNA

Otroški čevlji	Din 125.-	Dolgotrajni, nepremočljivi
Damski čevlji za ples	Din 145.-	Iz atlasa, elegantni, odlični
Damski čevlji na špango	Din 165.-	Črno, rujav, splošno priljubljeno
Damski čevlji Pumps	Din 195.-	Črno, rujav, lak, zelo moderno
Moški polčevlji	Din 195.-	Zelo ugodna noša
Moški visoki čevlji	Din 245.-	Pravi čevlji za štrpaci

LUKSUZNI ČEVLI PO ZMERNIH CENAH. IZDELUJEMO JIH NAJBOLJE, KER RAZPOLAGAMO SAMO MI V DRŽAVI Z **ORIGINAL-GOODYEAR-WELT** STROJI

NAJLEPŠE DARILLO ZA BOŽIČ!

Peko

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Mladenič

s primerno izobrazbo, vojaščinu, išče službo sluge, najraje pri kakem zdravniku. — Naslov pod »Vesten sluga« št. 14001 pri upravi »Slovenca«.

Službodobe

Postrežnico

za ves dan, starejšo moč, ki zna tudi kuhati, išče mlada zakonca v Šiški k enemu otroku. Naslov v upravi pod št. 13961.

Učenka

hči dobrih kršč. staršev, poštena, nadarjena in pridna, se sprejme v trgovino meš. blaga na deželi. Dana je prilika, da se izuči gospodinjstva. Oskrba v hiši. Dopise pod »Učenka« št. 13964 na upravo »Slovenca«.

Izurjena pletilja

in učenka za strojno pletenje se sprejmeta dne 2. jan. 1931. Matilda Fleimš, Hrastnik

Pouk

Soferska šola

prva oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugauto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje.

Soferska šola

oblastveno koncesionirana, I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova 52.

Širite »Slovenca«!

Stanovanja

Meblirana soba

se odda solidnemu gospodu. Groharjeva ul. št. 15.

Elegantno sobo

parketirano, z električno razsvetljavo in postrežbo oddam takoj v Sp. Šiški za Din 350 mesečno. Nislov v upravi »Slov.« pod št. 13976.

Sostanovalca

sprejemem poceni. Glince, Tržaška c. 23.

Vnajem

Večje skladišče

se odda takoj v najem. Vprašati pri Slovenski banki, Krekov trg 10.

Manjša pisarna

se odda s 1. januarjem v najem. Poizvedbe pri Slovenski banki, Krekov trg št. 10.

Poizvedbe

Pes volčjak

sive barve, črnkastega hrbita in črnega gobca, se je zgubil pred 14 dnevi. Najditelj naj sporoči proti nagradi Amaliji Ogrin, Ribniška ulica 11, Moste pri Ljubljani.

Posestva

Nova vila

štiristanovanska na prodaj v bližini sv. Krištofa. Pojasnila pod »Ugodna lega 24«.

Pritlična hiša

z 2 stanovanji, gospodarskim poslopjem, garažo, hlevom za konje in velikim vrtom, v Ljubljani naprodaj za 300.000 Din. Pojasnila daje Društvo posestnikov Salendrova 6

Stanovajska hiša

zidana, z opeko krita, v dobrem stanju, vodovod in električna luč v hiši, se prodaja. Pri hiši sadni vrt v izmeri pol hektara. Natančni pogoji se dobe pri lastniku v Strahinju št. 4, p. Naklo.

Glasba

Pianine, orgle

harmonije, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje Ant. Dornič, Radovljica.

Klavirji!

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam naiceneje, na najmanjše obroke, z garancijo. Najcenejša izposojevalnica! — Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5 in Rimska 2.

Kupimo

Kupimo parni kotel

s ca. 30 m² ogrevalne površine, kompletan za sušilnico lesa. Prosimo točnih ponudb pod »Parni kotel« št. 13965 na upravo »Slovenca«.

Vsakovrstno

zlato kopije

po najnižjih cenah CERNE, tvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«. Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Prodamo

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Fižol in zelje

cipro la kg . . . Din 4.50
cipro la kg . . . Din 4.—
koks štajerski . . . Din 3.50
fižolica bela . . . Din 3.—
mandalon . . . Din 2.75
ribničar . . . Din 2.75
kisljo zelje, repa Din 2.50
se dobi vsaki dan dopoldne na trgu, popoldne pa v Prečni ulici 6, »Proda«.

Debele

luskinaste robe kupite naiceneje pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Čitajte in širite »Slovenca«!

HOBBY
REG
ХОБИ

Hobby
čisti vse po popolnoma novem načinu

Generalno zastopništvo za Jugoslavijo

»BOROT« — BEOGRAD TEL. 31-99

Cara Urata 19

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je odlikovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY IŠČITE POVSODI

Največja odpr. id. glasbil v Jugoslaviji
MEINEL & HEROLD
Izvirni glasbil, gramofonov in harmonik Prodnjina podruž.
MARIBOR SI. 102
daje Vam lepo doma temeljiti pouk v igranju kak-ga in strumenta potem pis menega tečaja. Zahite-
vajte tako naš veliki brezplačni katalog, ki vam da vsa pojasnila.

PLETENINE
na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

Štajerska
JABOLKA
mošančke prodaja
Gospodarska zveza v Ljubljani.

HOBBY
REG
ХОБИ

UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNI
Učeniški Preparat

AWARDED THE CERTIFICATE OF
THE INSTITUTE OF HYGIENE
IN RESPECT OF
THE HOBBY CLEANSER

HOBBY za domačijo (gospodinjstvo). HOBBY za hotelske, restavracije, sanatorije in bolnice. HOBBY za garaže, mehanične in monterske delavnice. HOBBY za čiščenje parnih kotlov, bonzatorjev in predgračev. HOBBY za čistilna podjetja. HOBBY za tekstilno industrijo. HOBBY neškoduje niti enem predmetu kateremu navadna voda lahko škodi. HOBBY ne vsebuje niti sode niti peska in sploh nima škodljivih sestavin.

HOBBY JE NEPOKROSLJIV PREPARAT.

Vsaka HOBBY štetilica ima za uporabo tudi avtomat.

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je odlikovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY IŠČITE POVSODI

Podaljšanje roka

Krajevni šolski odbor v Škofji Loki podaljšuje rok za instalacijo vodovoda in elektrike za osnovno in meščansko šolo v Škofji Loki do 15. januarja 1931. Vse drugo v razpisu od dne 7. decembra 1930 ostane nespremenjeno.

Krajevni šolski odbor v Škofji Loki, dne 9. decembra 1930.

Strtega srca naznanjamo pretužno vest, da nas je preljubi in predobri so-prog, ozir. oče, brat, stric, svak, gospod

Kolarič Anton
nadzornik proge drž. železnice

10. decembra v izvrševanju svoje težke službe nenadoma zapustil. Prenos nepozabnega pokojnika bo v četrtek 11. decembra 1930 po 15 izpred mrtvašnice v Trbovljah na kolodvor, odkoder se truplo prepelje v Ptuj. Pogreb izpred postaje Ptuj na Rogozniško pokopališče bo v petek 12. dec. 1930 ob 14.

V Trbovljah, 11. decembra 1930.

Žalujoča soproga Minka, sinček Branko in ost. sorodstvo.

ZAHVALA. Ob nenadni izgubi našega nadvse ljubljenega, nepozabnega soproga, oz. očeta, brata itd., gospoda

Ivana Mandelj

se vsem za vsa izrečena sožalja in sočutja najpriskrčnejše zahvaljujemo. Prav posebno zahvalo smo pa dolžni preč. duhovščini, avtopodjetniku g. Magistru, gg. stan. tovarišem rajnega za vso požrtvovalno pomoč in podporo ter vsem darovalcem cvetia in vsem onim, ki so nepozabnega pokojnika spremili k večnemu počitku.

Št. Vid n. Ljublj., 10. dec. 1930.

Amalija Mandelj, soproga in ostali sorodniki.